NOAH COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 00199

BEBZIK

Henry Rosenblatt

Permanent preservation of this book was made possible by
Melvin & Millcent C. Kaplan-Kaplan
in memory of their grandparents, Benjamin & Ethel Goldreich Brafman and
Saul & Sarah Lewis

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ה. רויזענבלאט

בעני'ס

דאָס לעבן פון אַ אידישן אינגל

ארויסגעגעבן פון
צענטראַל קאָמיטעט פון די אידישע פאָלק שולן

צייכענונגען פון שאול ראַסקין

Copyright 1940 by the

CENTRAL COMMITTEE of the JEWISH FOLK SCHOOLS

450

בעבזיק איז אַ בוך פאַר און
וועגן קינדער.

באַ אונדז איז מען געוואוינט צו באַטראַכטן יעדעס בוך, וואָס שילדערט דאָס קינד, ווי אַן עניין, וואָס געהערט דורכאויס צום קינד, איז אויסשליסלעך אַ פּראָדוקט פאַר דער מאָדערנער שול און מיטן דערוואַקסענעם לייענער האָט עס ווייניק וואָס שייכות. מיט ווייניק אויסנאַמען, ווי, ש ל ו ם ע ל י כ מ ׳ ס קינדער-מעשיות, י ע ק ב ד י נ ע נ ז אָ נ ס קינדער-נאָוועלן, און י ה ו ד ה ש ט י י נ ב ע ר ג ׳ ס קינד-דער דערציילונגען — ווערן אַזעלכע ביכער אויסגעשלאָסן פון אַלגעמיינעם לייענער. לאַד איך דאַריבער איין דעם אַלגעמיינעם לעזער זיך צו באַקענען מיט דעם אינהאַלט פון פאָלגנדיקן בוך, שליסן באַקאַנטשאַפט מיט מיינע קליינע פאַרשווינדלעך און זייערע נאָענטע. איך וויל האָפן, אַז מיין באַשיידן ווערק וועט אויפוועקן אין זייערע געמיטער וואַרעמע דערינערונגען פון אַ וועלט, וואָס איז ערשט געוועזן...

פאַר די קינדער פון דער מאָדערנער שול און אידישער היים, האָף איך, וועט מיין ווערק זיין אַ מין געשיכטע פון אַ קינדערוועלט, וואָס קיצלט זיך ענג מיט זייערער. דער קינדערשער לעבנסשטייגער, כאָטש אַביסל פרעמדלעך פאַר זיי, וועט דאָך זיין פאַר זיי אַ געפינס... דער „היימישער" פאָלק-לאָר, דער קינדערשער, פון אַזאַ נאָענטן אינטערעס, אַז עס וועט כדאַי זיין זיך מיט אים צו באַקענען.

ה. ר.

אייגעלעך פֿאַרגאַפֿטע

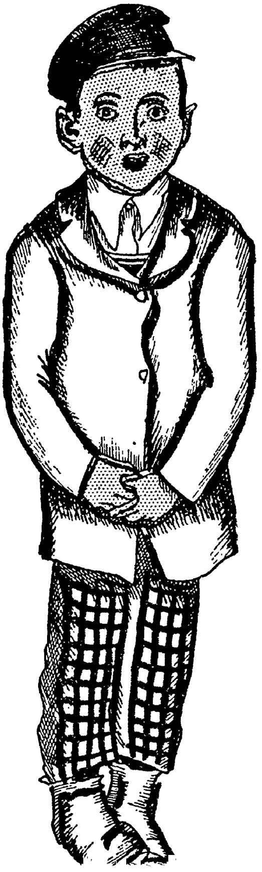

אינדרויסן ווייט אַ ווינט און ס'שנייט
אַף נאַניקעס און דעכער.
עס לייגט די נאַכט זיך שאַכט אַף שאַכט
און וואַקסט געדיכטער, העכער.

אינדרויסן שטייט אַ שטאָט פאַרשנייט,
די גאַסן זילבער-גרויע.
אַף איינער פון די גאַסן זיצט
אַ שטוב מיט לאָדן בלויע.

אין שטוב איז דאָ אַן אַלקערל,
אין אַלקערל — אַ שפּיגל,
אַ זייגער און אַ לעמפּעלע,
און ס'הענגט אַ ליידיק ווינגל.

דאָס לעמפּל קלימפּערט אַפן וואַנט,
דער זייגער-אומרו רעשט זיך.
אין הרובע ברענט און אַף דער שוועל
די קאַץ, די ראַבע, וואַשט זיך.

— וואָס וואַשט זי זיך, די נאַשערן? —
ווינקט ס'לעמפּעלע צום זייגער.
זי ריכט זיך, אַז אין דער-אָ נאַכט
אַ גאַסט זאָל קומען?... פרעג איר!

די טיר פאַרשלאָסן און פאַרשפּאַרט,
דער טויער, צוגערינגלט.
דער לאָדן, ווי אַ טיינער בריוו,
פאַר׳חתמ׳עט און פאַרזיגלט.

טאָ, וואָס זשע וואַשט זי זיך באַם שוועל?
וואָס איז זי מיט דעם אויסן? —
דער גאַסט וועט קומען היינט באַנאַכט
נאָר ניט פון ווייסן דרויסן...

* * *

אינדרויסן שנייט, אַ בורע ווייט,
די טעלעגראַף־סטאָלבעס ברומען —
פון אַלקער קלינגט אַ גלעקעלע:
— כ׳בין דאָ!... איך בין געקומען!...

בעבזיק זעט די זון.

ר האָט די אייגעלעך פאַרגאַפט
צום פענצטער אויפגעהויבן;
דערזען צום ערשטן מאָל די זון
זיך רויטלען אַף די שויבן.

ער פּילט הינטערן קעפּעלע
אַ האַנט, אַזאַ געטרייע
און ביי די ליפּעלעך די ברוסט
דער מאַמעס — אַ מחיה!

ער גיט אַ צי... פאַרלירט... געפינט...
פאַרלירט... געפינט זי ווידער;
דער מאַמעס ברוסט איז וואַרעם, זיס
צעגייט אין אַלע גלידער.

דער אויוון ברענט. עס שטייט אַ טאָפּ
אַף קוילן, רויט צעגליטע.
אין ווינקל ליגט אַ הענדעלע
געפּענטעט צו דער שחיטה.

און בעבזיקן געפּעלט דער פלאַם,
די קוילן ווי זיי גליען.
נאָר וואָס איז דאָס, וואָס טריפעט זיך?
וואָס וויל און קען ניט פליען!?

דורכן פענצטער אָבער שטראַלט די זון
און וואַרעם קלינגט דער הימל.
און בעבזיק שליסט די אייגלעך
און גיט זיך אָפּ צום דרימל.

מאַכליע די „באָבע"

מאַכליע, די „באָבע״

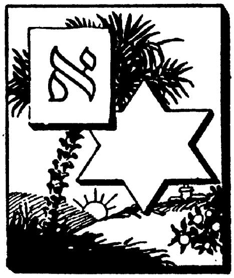

קאָפּ מיט אַ קופּקע,
אַ האָרב אין פּאַנטאָפל,
פאַרזשאַווערטע ברילן,
אַ נאָז — אַ קאַרטאָפל.

סע מאַכליע די „באָבע״.
און מאַכליע׳ס זכרון —
אַ פּנקס פון נעמען,
פון יחוס און יאָרן...

אַ האַלב פון דעם שטעטל —
ווער עלטער, ווער אינגער —
געמוזט האָט אַדורך
דורך מאַכליע׳ס צען פינגער...

— דער אַלטער בית־חיים —
זאָגט מאַכליע — איז הייליק,
איך האָב אין די קברים
אַ היפּשלעכן חלק.

ווי פיל פון די ביינער
פאַרמאַכט אין די קברים,
האָב איך דאָס געוויקלט,
געווינט אַף מיין אָרעם. —

און מאַכליע, אַזוי ווי
אַ באָקסער געבוינן;
מיט אירע כמעט שוין
פאַרלאָשענע אויגן,

באַם ליכט פון דער זון און
באַם שימער פון שטערן,
גאָטס היטערן איז זי
באַם נס פון געבערן...

ווער קען אַזוי טרייסטן,
ווי אירע צווייַ ליפּן?
ווי אירע צען פינגער, —
אַ נאָפּל פאַרקניפּן?

און מאַכליע קאָכט יאַיכלעך,
בראָקט לאָקשן, באַקט קוכן;
טוט איינגעמאַכטץ פּרעגלען
און טוט אים פאַרזוכן.

טוט קינדערלעך באָדן,
טוט ווינדעלעך וואַשן,
טוט היטן די קאַץ און
די דינסט — זאָל ניט נאַשן.

— ס'איז, באָבעניו, שפּעט שוין.
די נאַכט באַלד פאַרלאָפן.
— צוערשט זיך אָפּפּאָרן,
און נאָכדעם ערשט שלאָפן.

און מאַכליע לייענט קריישמע
ווען ס'נעמט שוין שאַרייען
אַף טאָג, און די הענער
אין דאָרף נעמען קרייען.

דער רוגז

אין ווינגעלע אַ אינגעלע,
אַ צאַפּלדיקס, אַ זשוואַווע.
צוויי הענטעלעך, צוויי פיסעלעך —
אַזוינע בוראַטשקאָווע!

צוויי איינעלעך, ווי שרעטעלעך,
און ליכטיק ווי דער שפּיגל.
דער אומרו ווינט זיך אַף דער וואַנט, —
איז ברוגז אַפן ווינגל:

— קוק אָן, ווי ס'קרימט זיך מיר דאָס נאָך!
אַן עזות! ווי געפעלט דיר?!...
האָט גאָר קיין דרך ארץ נישט,
קיין אָפּשיי ניט פאַר עלטער!

איך וויג זיך דאָ שוין דורות לאַנג,
פאַרזשאַווערט, אַלט געוואָרן...
מיר דאַכט כ'האָב אויסגעוויגט פון זיך
אַ אייביקייט מיט יאָרן.

עס הערט זיך איין דאָס ציפער־בלאַט
און ס'אַלטע האַרץ נעמט קלעמען.
ער טוט אַ רוק די ווייזער צוויי
און כמורעט אָן די ברעמען.

דאָס קריאת שמע לייענען

וט מאָרגן, ליכטיק אינגעלע!
נאָר, שאַ! ניט שיין צו וויינען:
אַ גאַנצע גאַס מיט אינגעלעך
וועט קומען קריאת שמע לייענען:
אל מלך נאמן———

אוי, אינגעלעך, ווי וויזעלעך,
מיט עפּל־רויטע בעקעלעך,
מיט קאַרשן־שוואַרצע אייגעלעך!
מיט קעלבעלעך, ווי גלעקעלעך:
אל מלך נאמן———

— וואָס פינקלען זיי, די אייגעלעך?
וואָס פּאַליען זיי, די בעקעלעך?
— דער באָבעס מאַנדל־ביינעלעך,
קישמיש און האָניק־שטעקעלעך:
אל מלך נאמן———

דו זעסט אין ווינט ווי ס׳פּלאַטערן
קאַפּאָטקעס, טלית־קטנ׳דלעך?
אָפּצאַסן, פּיאַטעס, שטיוועלעך
און לאַנגע דינע שאָטנדלעך?
אל מלך נאמן———

מיט עקעלעך פּאַרריסענע,
צעשראָקן שפּרינגען ציגעלעך
און קאַטשקעלעך און הינדעלעך
מיט צאַפּלדיקע פליגעלעך.
אל מלך נאמן———

און זע: באַם שוועל דאָס קעצעלע.
עס וואַשט זיך מיטן צינגעלע:
עס קומען געסט... חברימלעך —
גוט מאָרגן! ליכטיק אינגעלע!!
אל מלך נאמן ———

רב זימלס חלף

דאָס לעמפּל צאַנקט נאָך פון באַנאַכט
דער זינגער-אומרו וואַרפט זיך:
— אַ מנין זידאָ! — רב זימל וואו?! —
רב זימלם חלף שאַרפט זיך.

עס הוסטן שטיוול אַפּן שניי,
עס גענעצט אוף דער טויער.
דער אינדערפרי איז בלוי ווי שטאָל —
רב זימלם חלף — בלויער!

די שוואַרצע פּאָלעס אַפּן ווינט:
אַט פליט ער און אַט פאַלט ער.
די לופט איז ווי דער פּחד קאַלט —
רב זימלם חלף, — קאַלטער.

— וואָס איילט ער זיך אַזוי פאַרטאָג!
— ער איילט, מסתמא דאַרף ער!
דער ווייסער פראָסט איז שאַרף ווי פיין —
רב זימלם חלף — שאַרפער.

די זון בליצט אוף, דאָס פענצטערל
ווערט ליכטיק-גרין און גרינער.
פון אַלקער ציט אַ דין געוויין —
רב זימלם חלף — דינער...

— רב שמחה וואָלעך, סנדק!... און
רב זיידל סאַמעט, קוואַטער!
דאָס קינדיש לייב איז גלאַט ווי זייד —
רב זימלם חלף — גלאַטער!

רב שמחה איילט זיך: — מ ו ה ל,   נו־ו־ו־ו־ו־!!!
(ניט דאָ געדאַכט, אַ טרינקער...)
רב זיידל מאַכט עם פּיפּיק, פלינק —
רב זימלם חלף, פלינקער...

דער קאַלטער מזרח זשאַרעט אויף,
די לופט, דורכזיכטיק, לויטער.
די שויבן ווערן שאַרלאַך רויט —
רב זימלם חלף — רויטער...

עם קלינגט אין דעם געווימל אויף
אַן אָפּגעשיידטער נאָמען...
עם ציטערט אויף אַ בלייכע ליפּ.
און עמעץ ענטפערט   אָ מ ן!

ר כ י ל ו ת

ער זייגער מורמלט אינדערשטיל,
דאָס לעמפעלע פאַרטראַכט זיך:
— ווי, זאָגסטו, הייסט דאָס אינגעלע?
— מע רופט אים   ב ו ז י,   דאַכט זיך.

די קאַץ באַם אויוון כאַפּט זיך אויף,
איז פלוצים וואַך געוואָרן.
— אַט האָסטו דיר אַן עדות׳טע...
דער אמת׳ער זכרון!

— זיין טאַטע רופט אים, וועוריקל,
די מאַמע — פּיצל, ברעקל:
די באָבע רופט אים ב־ע־ב־ז־י־ק־ל!
די שכנה — וויזל, שנעקל! —

דאָס לעמפּעלע דערלאַנגט אַ פּאַרשק,
און נעמט פאַרשלאָפן שטראַלן: —
די אַלטע רופט אים, ב־ע־ב־ז־י־ק־ל־ל־־ל!?
איז דאָך ניט שייך... פאַרפאַלן!

די אַלטע, אַז זי שפּאַרט זיך איין,
איז ניט צום איבערשפּאַרן.
און ב ע ב ז י ק ליגט אין ווינעלע, —
אים הייבט נישט אָן צו אַרן.

ער שלאָפט נאָך ניט... די איינגעלעך
צום באַלקן, שטאַרק פאַרנומען:
אין אַלקער פליט אַרום אַ פליג
און הערט ניט אויף צו זשומען.

אָט איז זי דאָ... אָט איז זי דאָרט,
און פּלוצים — האַ?... וואו איז זי?
— באַם שפּין אין נעץ... זי ראַנגלט זיך,
און יאָמערט: — ב־ו־ז־י! ב־ו־ז־י! — —

— פונוואַנען ווייסט זי ווי ער הייסט?!
— זי ווייסט ניט... גראָד געטראָפן.
היינט גיי דערפרעג זיך, אַז זי וויינט,
און, — ס'קינד איז איינגעשלאָפן.

בעבזיק האַלט ניט פון באָדן זיך

דער קאָפּ מיט דער קופּקע, אַ שד, אַ ניט-גוטער!
דערקוטשעט און מוטשעט; אין טויט אַריין טוט ער.

אָט נאָר וואָס געוויקלט און,—וויקלט שוין ווידער
און טאַפּט אים און קנעט אים און ציט אים די גלידער.

ער קען זיך אין ווינקל קיין אָרט ניט געפינען:
אַ גענעץ טון קען ער זיך אויך ניט פאַרגינען.

אָט, ווי נאָר ער איז זיך צום גענעצן מכין,
איז תיכף: „טפּיו-טפּיו"...אַז עס גלוסט זיך
אַזש ברעכן.

נאָר דאָס וואָלט ער ווי סע ניט איז שוין פאַרטראָגן —
דאָס ערגסטע פון ערגסטן באַ אים איז דאָס באָדן!

— אַ סגולה צום גזונט און צום וואַקסן אַ מיטל! —
דאַריבער? דאַרף קאָכן דאָס וואַסער אין ביטל?!

און וואַסער פון פאַס וואָלט, חלילה, ניט טויגן?
און וואָס דאַרף מען זייף, אַז, — עס עסט אין די אויגן!

וואָס דאַרף מען דאָס קעפּעלע שיערן, רייבן?
באַלד וועט אַף דעם גאָר שוין קיין האָר ניט
פאַרבלייבן.

און וואָס דאַרף מען דריליעווען דאָס נעזל מיט וואַטן?
און אַז ס'איז אַביסל פאַרלייגט, וואָס קען שאַטן?

ערשט גוט ווערט אים דאַן בעת די באָבע, די צרה
נעמט שעפּטשען און מורמלען, שפּרעכט אָפּ
אַן עין-הרע.

ער הערט זי שוין אָבער ווי טרייטל דעם קאָטער.
ער מאַכט צו די איינגלעך די בלויע און—פּטור!...

בעבזיקלס באָבע

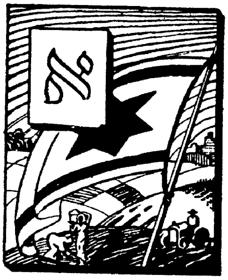

אין שטוב דרייט אַרום זיך
אַ ליכטיקע באָבע
און שמייכלט און שעפּטשעט
און קלייבט עולם-הבא.
אַ קליינטשיקע איז זי,

אַ פּלינקע, אַ זשוואַווע.
אַ קול פון אַ גלעקל,
אַ גאַנג פון אַ פּאַווע.

צוויי אייגעלעך האָט זי
ווי שטערנדלעך ריינע,
וואָס שמייכלען און וויינען
באַם צאינה-וראינה.

צוויי הענטעלעך האָט זי
ווי ליאַלקעס, ווי טאָקן,
וואָס העפטן און שטריקן
און צירעווען זאָקן.

צוויי ליפּעלעך האָט זי,
וואָס שמייכלען כסדר,
אַזוי ווי זיי וואָלטן
געטאָן זיך אַ נדר . . .

בראָד-טאָג און זי זיצט שוין
באַ בעבזיקלס וויגל
און שפּיגלט אין אים זיך
אַזוי ווי אין אַ שפּיגל.

און בעבזיקן איז אויך
די באָבע געפעלן;
דער עיקר די ברילן,
דער האַלדז מיט די קרעלן.

און באָדט אים די באָבע,
איז ער זיך מחיה!
די הענטעלעך אירע
אַזוינע געטרייע!

דאָס וואַסערל לאַסטשעט,
דאָס ביטל — אַ רחבות!
נאָר דאָס, וואָס זי קיצלט
אים הינטער די פּאַכוועס

און קנעט אים דאָס בייכל,
און ציט אים די גלידער,
און רייבט אים דאָס קעפּל, —
איז שטאַרק אים דערווידער...

נאָר זי, — זי וויל גאָרנישט
ניט הערן, ניט וויסן:
דאָס וואַסער ווערט קילבלעך, —
איז דאַרף מען דערגיסן...

— אַזוי גאָר?! — קלערט בעבזיק —
עס ווילט זיך דיר שפּילן? — —
אַ פּליושק מיט אַ פּיסל
און פּליוך אַף די ברילן,

אַ פּאַטש מיט אַ צווייטן...
די ביט לויפט שיר איבער.
די באָבע אַ נאַסע
אַזוי ווי אַ ביבער.

נאָר זאָל עס איר אַרן ?!
אַזוי ווי להכעיס
צעשטראַלט זיך איר פּנים
פון ליכטיקן נחת.

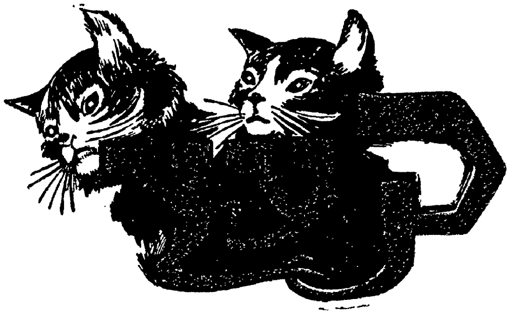

אַפן פענצטער ליגט די קאַץ
און די זון גייט אונטער.
גאָלדיק מינעט זיך איר פעל
און די איינגלעך — צונטער.

און די מולטער-אויערלעך,
ראָזער מוטערפּערל
און די לאַפּקעלעך, בורשטין
און די נעגל, פּערל.

בעבזיקן איז פרעמד די קאַץ,
פרעמד און — פּאַרט אים קענטלעך...
יאָ, צי ניט — געפעלט זי אים,
שטרעקט ער אוים די הענטלעך.

— נ-ע, נ-ע, נ-ו, נ-ו-ו, קום אַהער! —
בעבזיקס איינגלעך ברענען.
פּלוצים! — זי פאַרענדערט זיך...
גאָרנישט צו דערקענען!

פּאָפּעליאַטע גרוי די פּעל,
ס׳עקל לענגער, דינער
און די אײנגלעך פינקלען גרין,
ווערן גרינער, גרינער.

און די ראָזע אויערלעך,
עפּעס לאַנג און שפּיציק
און די נעגל שטעכעדיק
שוועבלדיק און בליציק.

בעבזיקן געפעלט אויך ד י !
און ער הייבט אָן ברומען :
ג-ע-ג-ע...ג-ו, ג-ו, קעצעלע !
פויל זיך ניט צו קומען.

טאַטע-מאַמע הערט זיך איין,
ווי דאָס פּיצל פּלאַפּלט.
קוועלט באַם טאַטן אָן דאָס האַרץ
און דער מאַמעס צאַפּלט.

— הערסט, דאָס קינד זאָגט מאַמע שוין !
— ניין ! בפירוש ט-אַ-ט-ע !
מישט די באָבע זיך אַריין :
— ס׳קינד זאָגט גאָר : „א-ק-אָ-ט-ע״ !

טאַטע-מאַמע אַמפּערט זיך,
שמייכלט, בעט זיך איבער — — —
אָוונט. טונקל. טונקלער. נאַכט.
שטערן-ליכט און שטיבער.

דער לוח

מאַך די לאָדן אויף, מיין קינד
און דאָס פענצטער עפן.
כ׳וויל אַ קוק טון, ווי דער רויך
פאַלט פון דאַך און טרעפן,

אויב ס׳וועט רעגנען נאָך היינט,
אָדער אפשר מאָרגן. —
און אַז זי וועט טרעפן פונקט —
דאַרפט איר זיך ניט זאָרגן.

מחמת זי דאַרף וואַשן גרעט,
וויל זי טאַקע וויסן.
אַף איר מזל קען עס היינט
אָנהייבן צו גיסן...

אַלעם ווייסט דאָס באַבעלע!
וואָס זי זאָגט איז קודש!
— מאָרגן איז דער מולד שוין...
שבת איז ראש חודש —.

טרעפט! ווי זי וואָלט זיין אַ לוח;
לויט דער זונ׳ס פאַרגייען,
ווייסט זי אויב ס׳וועט זיין אַ פראָסט,
אָדער עס וועט שנייען...

וועט אייך טרעפן אקוראַט,
לויטן בוזהיים ברומען,
צי דער פרילינג איז נאָך וויט
און ווען וועט ער קומען...

היינט האָט זי באַמערקט אַ שוואַלב
אַפן גלחים טויער;
שוואַרצע פלעקן ערד אין שניי
און אין פעלד אַ פויער.

— נאָכן ווינטער! דאַנקען גאָט!!! —
באבעם אויגן שטראַלן.
אַז זי וויל און שפּאַרט זיך איין, —
פירט זי אוים... פאַרפאַלן!

אַ רעגן גייט

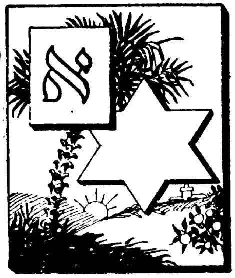
אין וויגל ליגט בעבזיק,
די איינגעלעך אָפן.
עם דונערט אינדרויסן
און לאָזט אים ניט שלאָפן.

אין הימל די וואָלקן —
געדיכט ווי אַ סטאַדע.
דער ווינט שמעקט מיט פרילינג,
וועט רעגנען אַוודאי.

געטראָפן! אַ רעגן
אין פענצטער נעמט שפּריצן.
די דונערן שפּאַלטן
זיך צווישן די בליצן...

עם צינדן זיך שויבן
און בליאַסקען און שווינדלען.
עם זינגען די דעכער —
דאָם בלעך און די שינדלען.

עס שפּרינגען די הייזער,
די בלאָטיקע גאַסן —
דורך גאָלדענע רינגען
און זילבערנע פּאַסן...

אָ, שיין קלינגט דער מאַמעס
פאַר׳כשופ׳טער ניגון;
נאָר — זים איז דער רעגן,
אויך ער קען פאַרווינגן,

פאַרטייען, באַרווישן,
פאַרשליסן די וויעס —
דער שלאָף און די מידקייט,
אין רעגן — אַ חיות!

בעבזיק שרעקט די גענדז

אָם טאַפּט אים די מאַמע דאָס קעפּל?
וואָלט בעבזיק אַ בעלן זיין וויסן;
וואָס ווישט זי די אויגן? וואָס זיפצט זי
אַזוי, אַז דאָס האַרץ ווערט צעריסן?

די באָבע, פאַרזאָרגט, — נאָר זי שמייכלט,
זי שמייכלט און קלעפּט צו דעם ווינגל.
— דעם קינד, דאַכט זיך, שניידן זיך ציינדלעך,
וואָס וויינסטו, דו נאַרישע צינגל!

און בעבזיק קען סתם ניט פאַרשטיין:
וואָס דאַרף ער, וואָס טויגן אים ציינדלעך?
די בריסט זענען ווייך, אַ מחיה
און מילך האָט דאָך גאָרניט קיין ביינדלעך!

די מאַמע טאַפּט אים דאָס קעפּל

דער טאַטע איז אויך דאָ, צום רומל,
אויך ער זיפצט און טאַפּט אים דאָס קעפּל:
— געדאַרפט אפשר רופן דעם רופא?...
אים מאַכן אַ זייפענע צעפּל? —.

די באָבע, זי קוקט אויף דער מאַמען,
זי שמייכלט און קוקט אויפן טאַטן:
— דעם רופא!? און איך, וואָס? בין חולה?
אַ צעפּל קען קיינעם ניט שאַטן! —.

דער עסק ווערט ב ע ב ז י ק ן קשה,
ס'געפעלט אים ניט אַלץ מיטאַנאַנדער:
דער רופא, די ציינדלעך, דאָס צעפּל
און ב ע ב ז י ק ל ווײנט זיך פאַנאַנדער.

— הפּנים זיי איבערגעשראָקן,
אפילו די באָבע, אַ סברה! —.
אָט שעפּטשען די ליפּעלעך אירע:
זי שפּרעכט אים שוין אָפּ אַן עין-הרע.

ער פילט אַף זיין פּנים איר אָטעם,
אירע צערטלעכע, וואַרעמע פינגער.
די איינעלעך זיינע זיך שליסן,
די גלידערלעך — גרינגער און גרינגער...

דאָס שעפּטשען, דער באָבעס, ווערט שוואַכער,
עס מישט זיך אים עפּעס אין קעפּל...
— ווער שטייט לעבן וויגל? דער רופא?!
וואָס האַלט ער? אַ ציינדל?! אַ צעפּל? ———

— עס איז ניט קיין ציינדל, קיין צעפּל!
סאַ גאָלדענע פייגעלע, אינגל!
איך האָב דאָס געבראַכט פון גן-עדן
און דאָס וואָס דו זעסט, איז זיין צינגל! —.

דער ווייטער קרוב

דער טאַטע האָט געבראַכט פון באַן,
פון ווייט אַ ווייטן קרוב.
— ער קער זיך מיט דער באָבן אָן ...—.
נאָר זי איז דערפאַר ניט ערב...

ווי קומט צו איר אַ קלעזמער גאָר?
אַ רויט, האָרבאַטע אידל,
וואָס טראָגט אַ הויקער אַפן האַרץ
און אין דער האַנט אַ פידל?

וואָס טראָגט אַ פראַק און לאַנגע האָר
און טונקל־בלויע ברילן? —.
מכבד אָבער איז זי אים,
און בעט אים, ער זאָל שפילן.

די באָבע ברענגט אים טיי מיט וויין,
ער גיסט... ער גיסט זיך אונטער...
דער רויטער טרינקט, דער רויטער שלינגט,
דער רויטער ווערט שוין מונטער...

דאָך דינגט ער זיך: אָט וויל ער יאָ,
אָט וויל ער ניט... אָט — וויל ער!
דער טאַטע טראָגט אַריין דעם שאַך —
אין שטוב ווערט שטיל און שטילער.

דער זייגער בעבעט שלעפעריק,
דער לאָמפּ קוקט מיד אַרונטער.
דער טאַטע קייט דאָס בערדעלע,
דער רויטער שמייכלט אונטער...

און בעבזיק וואַרט און וואַרט, און וואַרט,
אים קלעפּן זיך די וויעס.
ערשט שפּעט באַנאַכט דערהערט ער—שפּילט
אַזוינס, וואָס איז אַ חיות!...

די נאַכט איז קיל, די נאַכט איז שטיל —
אַוודאי שפּילט דער רויטער!
מען ווייסט נאָר ניט, וואָס ווינט באַ אים,
דער פידל צי דער הויקער?

ציינדעלעך

עבזיק האָט צוויי ציינדעלעך,
מאַכט ער מיט זיי חנדלעך:

זע נאָר, זע נאָר! באָבעלע!
קוק נאָר אָן אַ ציאָבעלע. —

— מיר פאַר דיינע ביינדעלעך!
אוי, וואָס פאַר אַ ציינדעלעך!

שאַרפע ווי די מייזענע!
שטאַרקע ווי די אייזערנע!

און אַזוינע קלאָרינקע! —
גריזשעט שוין אַ סקאָרינקע;

קייעט ווי אַ צינעלע,
אַלץ, וואָס ליגט אין ווינעלע:

קישן, קאָלדרע, מענטעלע
און זיין איינגן הענטעלע . . .

ביז עס קומט צום צינגעלע —
מאַכט אַ גוואַלד דאָס אינגעלע.

— מיר פאַר דיינע ביינדעלעך ! —
ב ע ב ז י ק האָט שוין ציינדעלעך !

אַ זעקעלע זאַמד-שטויב

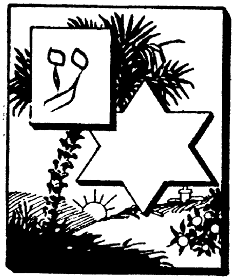

ם פינטלט דאָס לעמפּל,
עס זשמורען די ווייזער,
אַ גרייז-גרויע באָבע
גייט אום אין די הייזער.

צוויי ברילן, אַ שטעקן, אַ האָן און אַ קאָשיק ;
אַ זעקעלע זאַמד-שטויב צעפּולווערט
אַף פּראָשיק . . .

טוק-טוק אין אַ טויער ! רוק-רוק מיט אַ רינגל !
שאַר-שאַר מיט פּאַנטאָפל ! און אָט שטייט אַ ווינגל !

— וואָס וואָרקעסטו, ב ע ב ז י ק ? די איינגעלעך אָפן ? !
מיין האָן וויל שוין קרייען און—דו ווילסט ניט שלאָפן ?

מיין האָן איז אַ בלויער, מיט זילבערנע פליגלען ;
אַ גאָלדענער קאַם און צוויי אויגן ווי שפּיגלען. —

די אַלטיטשקע בויגט זיך אַריבער צום פּיצל
און טוט אין דער נאָמביטשקע קוים דאָרט אַ קיצל.

אַ סמאָטשקע, אַ שמייכל, אַ קניפּל אים אין בעקל,
דאַן נעמט זי אַ שמעק־טאַבעק זאַמד־שטויב פון זעקל

און טוט עס אַ פּראָשע דעם קינד אין די וויעס
און ב ע ב ז י ק נעמט דרימלען און שמייכלען —
אַ חיות !

אין קאָשיק דער האָן פּאָכט פּאַנאַנדער אַ פליגל,
און ווייעט און קרייעט אַריבער דעם וויגל.

עס שעפּטשעט די אַלטע, שפּרעכט אָפּ אַן עין־הרע :
—צוויי שטערנדלעך בלויע—צוויי אייגעלעך קלאָרע.

צוויי ציינדעלעך — פּערל, אַ צינגל — אַ גלעקל ;
צוויי רייזעלעך רויטע, צו איינס אַף אַ בעקל . . .

אַ סימן אַז איך בין געווען באַ דיין וויגל,
מיין האָן לאָזט דיר איבער אַ זילבערנעם פליגל.

וועסט פליען און פליען און קומען בשלום
צוריק צו דיין נעסט, מיט אַ גאָלדענעם חלום . . . —.

קלינג־לינג און כי־כי — אַ געלעכטער, און צווישן —
צוויי שטערן, צוויי פּערל, צוויי רויזן, אַ קישן !

נע־נע און בו־בו, ווי דאָס וואָרקן פון טויבן.
עס שמייכלט דער מאָרגן אין ב ע ב ז י ק ל ס שויבן:

— גוט מאָרגן !
ג ו ט מ אָ ר ג ן !

אונטער בעבזיקים וויגעלע

בעבזיק בייסט זיך

אָם טוט זיך עם מיט בעבזיקן?
ברעכט פּיסקעס רק און כעסט זיך.
אַ בלבול אויסגעטראַכט אַף אים:
מע זאָגט אין שטוב, — ער בייסט זיך.

דער מאַמען היינט אַ ביס געטאָן,
אין ברוסט בשעת׳ן זויגן.
פון ווייטיק איז געוואָרן איר
אַזש פינצטער אין די אויגן.

—יאָ, בעבזיק בייסט, ער בייסט! ער בייסט!
די שטוב איז פול מיט סודות:
אַ משפּט גייט אַף אים... און קנס!
דאָ לעבעדיקע עדות!

אַרום דער מאַמעס ווייסער ברוסט,
אַרום דעם ראָזן נאָפּל,
דריי שטערן-בלויע פּינטעלעך,
ווי וואונדן פון אַ גאָפּל.

די באָבע זאָגט: — אַ קינד איז גוט
אין אָסיען-צייט אַנטווינען.
און, אַז די באָבע זאָגט סע גוט,
וואָס דאַרף די מאַמע וויינען?

נאָר אויך די באָבע איז דערביי,
אים דאַכט זיך אויס, צעטראָגן
און בעבזיק ווענדט די אייגעלעך
צו איר און וויל איר זאָגן:

— איך האָב דאָך שוין דריי ציינדעלעך
און ס'שניידן מיר זיך נייע;
אַ סקארינקע איז גאָר ניט שלעכט
און קאַשקעלע — מחיה!

און אַז די מאַמע האָט די ברוסט
געגעבן אים צו זויגן —
האָט ער דאָס קעפּל אָפּגעקערט
און צוגעמאַכט די אויגן.

אַרום דעם ראָזן נאָפּעלע,
באַשמירט מיט ליאָז מיט שוואַרצן — — —
איז וואָס זשע וויינט זיין מאַמעלע?
וואָס דריקט זי אים צום האַרצן.

ער פּרואווט פונדעסטוועגן זיך פּאָרט: —
סע פּע! — חלשות! — ביטער!!!
און ב ע ב ז י ק הייבט דאָס קעלכל אויף
און יאָמערט מיט אַ ציטער.

בעבזיק קען קיין עולות ניט פאַרליידן

י באָבע שלאָגט די פּאָדלע קאַץ
און שלאָגט זי מכות-רצח:
— אַזאַ מרשעת! גאָר אַפן האַרץ
באַם קינד אַוועקגעזעצט זיך!

איז פויל ווי הנוי, פּאַפּט גאַנצע נעכט
און ווענן מייז — פאַרגעסן;
אַ לאָך אין ברויט, אין הייפּטל קרויט.
דעם מחזור איר צעפרעסן —

— אַן עולה — טראַכט זיך ב ע ב ז י ק ל —
אַזוי אַ קאַץ באַשטראָפֿן!
פֿאַרוואָס זאָל זי אין ווינקעלע
מיט אים ניט טאָרן שלאָפֿן? —

און ב ע ב ז י ק וואָלט אַ בעלן זיין
זיין באָבעלען דערמאָנען: —
ס׳איז קאַלטלעך אַפֿן פֿענצטער־גזימס . . .
קיין ברעקל זון פֿאַראַנען!

ס׳איז האַרבסט . . . און ס׳רעגנט אַפֿן גאַס,
און וואָלקנס, וויסט, זיך רוקן . . .
און דאָ, בײַ אים אין ווינקעלע
איז וואַרעם, ווייך און טרוקן.

און ער האָט ליב איר מורקעניש,
איר כרופּלען, קורצן אָטעם.
און אירע לאַפּקעס אַפֿן האַרץ, —
אַז אָסור אויב עס שאַט אים!

און דאָס וואָס זי האָט אָן די מייז,
אין שטוב, זיך גאָר פֿאַרגעסן,
איז אויך קיין עולה ניט. וואָס איז?
צי דאַרפֿן מייז ניט עסן?!

די ווייסע קאַץ, — ער האָט זי האָלט:
אַ גוטע און אַ שטילע.
ער בייסט און רייסט זי פֿאַרן עק, —
זי דראַפּעט ניט אפֿילו.

דערווינט אינדרויסן ברוגזט זיך,
דער רעגן פּייקלט, טיוקעט;
דער אַלטער זייגער וואָרטשעט, קרעכצט,
די קאַץ אין ווינקל מיוקעט.

און בעבזיק ליגט אין וויגעלע,
די בלויע איינלעך אָפן:
— די באָבע האָט די קאַץ באַשטראָפט...
דערפאַר, וועט ער ניט שלאָפן!

בעבזיק און דער שפּיגל

ענן בעבזיקס וויגל
הענגט דער בלויער שפּיגל.

בעבזיק קוקט און פרייט זיך —
פּלאַפּלט, לאַכט, פאַרגייט זיך.

לאַכט צוריק פון שפּיגל
אים אַריין אין וויגל,

אַ צעשטראַלטער פּנים.
— בעבזיק! איך דערקאָן אים!

נאָר די באָבע זיברוגז:
— טאָכטערל, וואָס טויג עס?!

ווילסט נאָטם שטיינער גרייזן?!
אַז מען טאָר ניט ווייזן

קינדער פאַרן שפּיגל...
הערסט, מען טאָר ניט, ציגל! —

באָבע שרייט מען טאָר ניט.
מאַמע זאָגט: — סע גאָרניט!

— אַלטע זאבאָבאָנעס...
כ'לעבן, אָן סכנות! —

ב ע ב ז י ק ליגט אין וויגל.
שפּיגלט זיך אין שפּיגל,

קוקט און האָט הנאה:
אייגלעך — ליכטיק־בלויע,

בעקלעך — רויטע רויזן;
גאָלדיק־בלאָנדע קרויזן.

ליפּעלעך — קאָרעלן
און זיי פּלאַפּלען, קוועלן...

עפֿנען זיך, פֿאַרמאַכן,
צוויקלען זיך און לאַכן!

די באָבע טוט ניט איינמאָל אָפּ
אַזעלכע מאָדנע זאַכן,
כאָטש נעם און צי זיך אוים אַף דרערד
און קייקל זיך פֿון לאַכן.

זי לויפֿט אַרום אין הויף און ברענגט
פֿון דאָרט אין הויז צושלעפּן
אַ הון, וואָס שרייט און טריפּעט זיך,
אָט, ווי מען וואָלט זי קעפּן!

די באָבע ראַנגלט זיך מיט איר,
פאַרדרייט איר ביידע פליגלען
און דעקט זי איבער מיט דער זיפּ
און לאָזט זי דאָרטן ליגן.

די באָבע פּרייכט און בייזערט זיך:
— געהערט אַ מענה־לשון?!
רייסט איין די וועלט און — ליגט אַן איי —
ניט ווערט קיין האַלבן גראָשן!

— ווילסט ליינען זיך? ליג אָן דעם קאָפּ!
וואָס איז דאָס פאַר אַ שרייען? —
די שכנה זאָל דערוויסן זיך
און ס׳איי דיינס קומען לייען?...

נאָר ב ע ב ז י ק ווייסט דעם סוד פון איי.
די באָבע זאָגט: — סאַ סברא,
אַ וואָרעם איי פון הינטערן עוף
איז גוט פאַר אַן עין־הרע...

איז, — קויקלט זי אים זיבן מאָל
דאָס איי איבערן שטערן:
— אַט, ווי דאָס אייעלע איז קלאָר, —
דיין ראיה זאָל דיר ווערן!...

— א מ ן ! ! ! —

בעבזיק האָט צרות מיט זיינע נעגל

בעבזיק האָט נעגעל,
איז, וועמען זשע שאַט עס?
דערפאַר דאַרף מען פענטען
די הענט אים אין שמאַטעס?!

באשר, ער וועט זיך
צעדראַפּן דאָס פּנים;
און הענטלעך אין שמאַטעס
איז שענער? — גזלנים!

די קאַץ האָט דאָך נעגל
אַף אַלע פיר לאַפּקעס.
נאָך לענגער פון זיינע
און — טראָגט ניט קיין שמאַטקעס!

וואָס קענען אים הענטלעך
אין לאַפּענעס טויגן?!
ווי וועט ער עס קענען
די פינגערלעך זויגן?!

און ווי וועט ער איצט
מיט דעם קעצל זיך שפּילן;
און געבן אַ כאַפּ
באַ דער באָבען די ברילן?!

בגנבה דעם קאַלך פון
דער הרובע קאַלופּען?
באַם טאַטן דאָס בערדל,
דאָס ציגענע, צופּען?

און וואָלט אים די באָבע,
די קלוגע, כאָטש זאָגן,
ווי לאַנג וועט ער דאַרפן
די לאַפּעס טראָגן ?!

עס שמייכלט אין פענצטער
אַריין די לבנה:
— פאַרמאַך דיינע אייגלעך,
ס׳איז אָן אַ סכנה!

די טירן פאַרשלאָסן,
פאַרריגלט די ריגלען —
אַ מלאכל ביסטו...
די לאַפּעס — פליגלען! —.

ער פליטערט, ער פלאַטערט.
און נאָך אים — די באָבע.
און נאָך איר — דאָס קעצל,
שווימט נאָך ווי אַ זשאַבע.

דורך וואָלקן און שטערן,
פאַרביי דער לבנה;
אַלץ העכער און העכער —
עט, אָן אַ סכנה!

— וואוהין און ביז וואַנען ?!
— הוש... הוש. נאַריש ציגל:
פון ווינגל צום הימל...
פון הימל, — צום ווינגל!

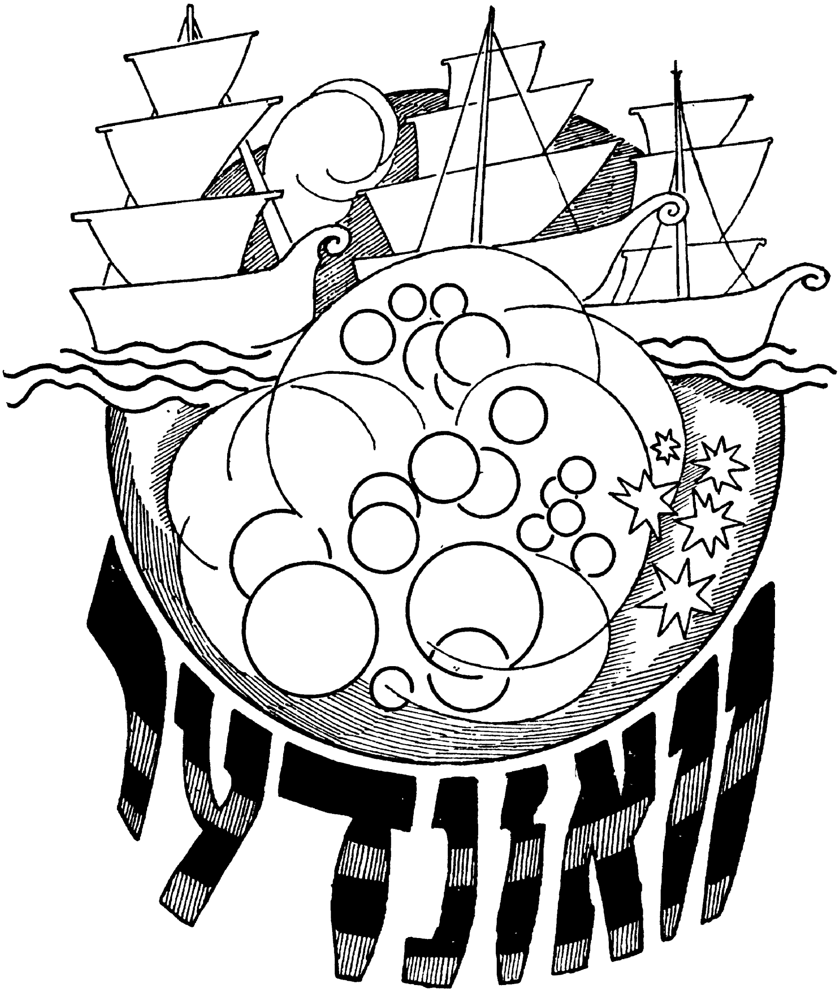
וואונדער

ווייסע זעגלען דריי

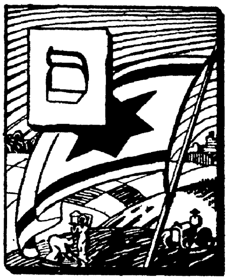

סקאַדראָנען שיפן בלייענע
און איינע איז פון גאָלד.
זי שווימט פאַרביי, מיט זעגלען דריי,
דעם רויטן טויטן וואָלד.
אַ ווייסע פאָן,
אין ווינט זאָגט אָן:
— היי, היי! מיר לאַנדן באַלד!

עס ליגט אַ שטומע שטאָט אין טאָל
און וואַרט באַם בלינדן פאָרט.
— די שיף פון גאָלד, — אָט באַלד, אָט באַלד!
און רירט זיך ניט פון אָרט!
— אַ שוואַרצער ריף!
די שיף, די שיף!
זי זינקט. זי טרינקט זיך דאָרט!!!

שאַ. שטיל!... עס קנוילט זיך דער טומאַן.. .
און שטאָט און פאָרט פאַרגייט.
און אַפן ים, ווי ווייסער פלאַם,
די זעגלען דריי צעשפּרייט.
עס האָט די נאַכט
צום פאָרט געבראַכט
די שיף... עס שנייט, עס שנייט!

די ווייסע גאַס

ס האָט אַ גאַנצע נאַכט געשנייט
און בעבזיק איז געשלאָפן.
פאַרטאָג האָט ער אַ ווייסע גאַס,
אַ ליכטיקע, געטראָפן.

די דעבער און די גאַניקלעך,
די פענצטער, — בלישטשען, גלאַנצן.
דער קלויסטער און דעם גלח'ס סאָד —
פאַרענדערט זיך אינגאַנצן.

דעם באַלעגאָלעס בויד אין גאַס
אפילו זיך געביטן:
פון רעדער פיר איז איבער נאַכט
געוואָרן גאָר אַ שליטן!

דער קלאַנג פון הייזעריקן גלאָק
קלינגט אַנדערש בעתן פאָרן.
דאָס סקריפּן פון דער בויד איז אויך
גאָר אַנדערש איצט געוואָרן.

די מענטשן אַפן גאַס, אין שניי —
פאַרענדערטע געשטאַלטן.
אין בעבזיק'ס הויז איז אויך ניט אַלץ
געבליבן ווי באַם אַלטן...

דער אויוון פלאַקערט אַף אַ קול,
דאָס האָלץ אין הרובע זשאַרעט,
דעם טאַטנס אָטעם קנוילט זיך ווייס,
ווי ס'וואָלט פון אים געפּאַרעט...

די קאַץ באַם הרובע ווי אַ פּויסט,
אין שלאָף, האָט אויפגעקנוילט זיך;
זי מורקעט שטיל און אָפּגעהאַקט,
אָט ווי זי וואָלט געפּוילט זיך.

די באָבע זיצט באַם פּייער שטיל —
געוואָרן עפּעס גרויער —
אין פּאָדעלעק אַ גרויסער קנויל,
און שפּיזלעך הינטערן אויער.

— דער ווינטער האָט זיך צוגעאיילט. —
און זי, — זי דאַרף באַשטאַטן:
דאָס קינד מיט וואַרעמע זעקעלעך
און הענטשקעס פאַרן טאַטן.

געי׳חיות׳ט מיטן זומער זיך;
מיט וואוילטאָג זיך געזעטיקט...
פאַרגעסן זיך אין ווינטער גאָר,
פאַרגעסן און פאַרשפּעטיקט.

די שפּיזלעך בלינצלען קעגן פלאַם,
די הענט זיך פלינק באַוועגן:
— אוי, העלף מיר גאָט!... ווייל, וואָס איך טו,
איז ניט פונמיינעטוועגן...—.

שמאַלץ

דער אויוון ברענט, אין הרובע פּלאַמט,
אין פענצטער גרויט דער מאָרגן.
דער נאַכט־לאָמפּ צאַנקט, קאַכיקעט, הוסט,
ווי'ן האַלדז וואָלט אים געוואָרגן.
דער זייגער קוקט פון וואַנט אַראָפּ —
אַ פּנים — געל מיט זאָרגן.

די באָבע פּאָרעט זיך אין קיך,
פון קעלט אין דרייען געבויגן,
און אַף אַ באַנק זעקס ווייסע גענדז,
די פּיסלעך אויסגעצויגן.
די ווייסע פליגלען אויסגעשפּרייט
און צוגעמאַכט די אויגן.

— די זון האָט אויך פאַרשפּעטיקט זיך;
געפוילט זיך אופצושטייען
און ניט געהערט, אַזוי ווי זי,
פאַרטאָג די הענער קרייען.
דעריבער כמאַרעט זיך אַזוי.
עס וועט אַוודאי שנייען.

— דער ווינטער הייבט זיך אָן אָט ערשט
און זי איז שוין פאַרמאַטערט...—
די באָבע זיצט און זיפצט, און פליקט
די גענדז: — אַ דאַנק גאָט, געפּטרט! —
אַ ווייסער פּוך'פליט אום אין קיך.
דער שניי אין דרויסן פּלאַטערט.

און ב ע ב ז י ק ליגט אין ווינגעלע.
די ראָזע בעקלעך בליען.
ער זעט דעם שניי, ער זעט אין קיך
דעם פּוך דעם ווייסן פליען.
ער זעט די וואָלקן גרוי ווי בליי
פאַרביי זיין פענצטער ציען...

באַ אים אין ווינקעלע איז ווייך
און וואַרעם, אַ מחיה!
און אַף דער גאַס, ווי ווייסע גענדז,
די שטיבלעך אין אַ רייע,
און אַפן מאַרק די שטעלכעלעך, —
פאַרשנייטע... ממש נייע!

דער אויוון ברענט, און אַף די ווענט
זיך מינען ברוינע פלעקן.
אין פייער שטייט אַ קופער-טאָפּ,
און בלויע צונגען לעקן
די רויט-צעפלאַמטע באַקן אים,
און הייסע גריוון שמעקן.

און אַפן רויטן טאָפּ, אַרום
די ראַנדן פונעם דעקל,
אַ גאָלדן שרעטעלע טאַנצט אום —
אַ פּיצעלע... אַ ברעקל.
אַ שרעטל מיט אַ היטעלע
און אַ פאַרריסן עקל.

— דאָס מזל איז צו איר אין טאָפּ
מיט שמאַלץ אריינגעפלויגן.
זי האָט דאָס שרעטעלע געזען
אַליין מיט אירע אויגן;
אפילו ווי דאָס האָט פאַר איר
זיך זיבן מאָל פאַרבויגן...

איצט ווייסט זי, אַז דער טאָפּ מיט שמאַלץ,
אם ירצה השם, וועט געראָטן.
איז, וועט זי דאַוונען, דאַוונען פרום,
ווי נאָט ברוך-הוא ט׳נעבאָטן.
אין אויוון ברענט, און אַף די ווענט
זיך ווינט דער באָבעס שאָטן.

ווייסע אויגן

געבראַכט האָט דער טאַטע אַף שבת
אַן אורח אַ בלינדן צופירן,
מיט אויגן, וואָס קוקן צום באַלקן,
אַזוי ווי צוויי ווייסע פּאַפּירן.

ער איז פון די אורחים דער לעצטער
אין אַלטן בית-מדרש געבליבן;
די אויגן די ווייסע, זיי האָבן
פון זיך יעדנאיינעם פאַרטריבן . . .

האָט ער ניט געקענט באַ זיך פּועלן,
דער בלינדער זאָל הונגעריק בלייבן...
און אַנב איז מער ניט געבליבן
פון וואָס און פון וועמען צו קלייבן.

די מאַמע זי קוקט אַפן בלינדן
און פּרוּאווט זיך דעם פּחד פאַרדעקן.
די באָבע, זי שעפּטשעט פאַרדאַגהט:
— ער זאָל מיר דאָס קינד ניט דערשרעקן! —

נאָר אַז סע געקומען צו זמירות
און ס'האָט זיך דער בלינדער צעזונגען, —
האָט אַלצדינג די באָבע פאַרגעסן
און האָט זיינע ווערטער געשלונגען.

עס האָבן באַם בלינדן פאַרמאַכט זיך
די ווייסע, פאַרשטיינערטע אויגן,
און איבער זיין פּנים האָט עפּעס
אַ וואַרעמע ליכט זיך פאַרצויגן.

דער שטערן אַ הויכער, אַ ברייטער,
און ברעמען, צוויי לאַנגע, פאַרטראַכטע.
— רבונו של עולם! ווי אַנדערש
דער איד איז מיט אויגן פאַרמאַכטע! —

און מאָדנע... עס שליסן זיך עפּעס,
ווי פון זיך, די אויגן דער באָבעס:
— אוי, זאָלן די זמירות זיך ציען
ביז ענדיקן וועט זיך דער שבת! —

באַנאַכט איז זי ווינציק געשלאָפן:
געפּרוּאווט אין געדאַנקען פאַרבינדן
דעם שניי און דעם פראָסט אַף די שויבן
מיט יענע צוויי אויגן פון בלינדן.

אַ שאָרך אַפן שניי וואו אין געסל,
אַ שאָטן ... אַן אָטעם אַ מינדסטער —
זי גיט זיך אַ צאַפּל: איר דאַכט זיך,
דאָס קינד עפּעס וויינט אינדערפינצטער.

נאָר ב ע ב ז י ק איז רואיק געשלאָפן.
ער זאָל עס אפילו נאָר שפּירן,
אַז ערגעץ אין הויז שלאָפט אַ בלינדער
מיט אויגן, צוויי גרויסע פּאַכירן.

פאַרטאָג האָט אים בעבזיק דערזען,
באַמערקט זיינע ווייסע צוויי אויגן
און האָט זיך פאַנאַנדערגעבעבעט,
די הענטלעך צו אים אויסגעצויגן.

דער אורח געטאָן האָט אַ ציטער:
— אַ קינד האָט מיט אים ערשט דערפרייט זיך!
און איבער דעם פּנים פון בלינדן
אַ שמייכל האָט וואַרעם פאַרשפּרייט זיך ...

און ער האָט די אויגן די ווייסע
געשלאָסן און האָט זיך צעזונגען —
אין שטוב האָט דער ניגון פון תהלים
זיך ציטריק פאַנאַדערגעקלונגען ...

מאָזלען

די באָבע זאָגט: — סע מאָזלען. —
דער טאַטע האָט פאַרמאַכט
די לאָדן און געוואָרן
אינמיטן טאָג איז נאַכט.

דער אויוון פלאַמט און פלאַקערט,
דער נאַכט-לאָמפּ טונקל ברענט

און שאָטנס לעבן וויגל,
און שאָטנס בא די ווענט.

געקומען איז דער רופא
און עפּעס וואָס געטאָן...
און האָט אים אָפּגעשאָטן
ווי מיט אַ רויטן מאָן.

עס ציט די נאַכט זיך נודנע —
ווען נעמט צו איר אַ סוף? —
עס בלאָנדזשען אום געשטאַלטן
און ריידן ווי פון שלאָף...

די באָבע זיצט באם וויגל
און שאָקלט מיטן קאָפּ:
— די היץ, מיר דאַכט, נעמט פאַלן,
די מאָזלען גייען אָפּ. —

דער טאַטע האָט די לאָדן
דערנאָך געעפנט ברייט
און ב ע ב ז י ק האָט דערזען
די זון און זיך דערפרייט.

עס ליגט די קאַץ אין פענצטער
אַף אַלע פיר צעשפּרייט:
זי ווייסט מיט וואָס אין וויגל
דאָס קינד האָט זיך דערפרייט.

אַף דעכער, דאָ און דאָרטן,
אַ שניי-פלעק זילבערט גרוי.
די לעצטע אייז-ליכט צאַנקען
און טריפן גאָלדיק-בלוי.

אַ שוואַלב אין בלויען הימל,
אַ גרינער פלעק אַף דרערד,
באַם גלח אַף דער לאָנקע
שטראַלט אוף אַ שוואַרצער פערד...

די קאַץ פאַרשליסט די אייגלעך,
די גרויע, קעגן שיין.
דאָס קינד אין וויגל בעבעט
און דרימלט, דרימלט איין.

מאקאר

אקאר קומט משבת לשבת
פאַרריכטן די בענטש־ליכט, די שנויצן;
פאַרטאָג, אין די ווינטער שבתים,
די קאַכלענע הרובע פאַרהייצן.

און בעבזיקן איז ער געפעלן —
מאקאר מיט דער רויטער טשופרינע,
מאקאר מיט די שאָלאַדנע אויגן
מאקאר מיט די וואָנצעס—שטשעטינע.

מאקאר איז אַ גוטער: ער לאָזט זיך
אים שפילן מיטן ביינערנעם גנופיק,
ער קראַקעט צו אים ווי אַ זשאַבע
און קיצלט אים הינטערן פופיק.

מאקאר איז אַ פרייליכער שייגעץ:
ער רעדט צו דער באָבען אַף אידיש,
באַרימט זיך — ער קען „מודה־אַני"
און מאַכן אַף אויסוועניק קידוש...

די באָבע — זי שפּאַסט מיט מאקארן,
און זאָגט אים צו, געבן אַ — כלה!
און, — גיט אים אַ גלעזעלע בראַנפן
און אַ רייפטל געבייטלטע חלה...

באַנאַכט און דאָס פענצטער שטייט אָפן.
עס קראַקען אין זומפ ערגעץ זשאַבעס:

וואו איז ער, מאקאר, אין דער וואָכן?
וואָס טוט ער פון שבת ביז שבת?—

ער זיצט וואו אין וואַלד אַף אַ בערגל
און שניידט מיטן גנופּיק די חלה
און וואַרט, — ס'האָט די באָבע פאַרשפּראָכן,
אים צוגעזאָגט געבן אַ כלה...

אַ שרעטעלע

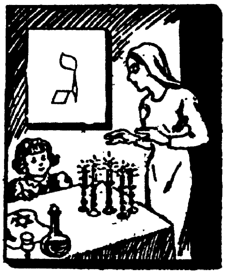

עפּאָקט און געמזאָלט
און ציינדלעך געשניטן...
עס האָט זיך די וויג
אַף אַ בעטל פאַרביטן.

אוים ניגון, אוים וויגן, —
ווער ווינט עס אַ בעטל? —
אין אַלע חדרים
פליט אום ווי אַ שרעטל

דאָס אינגעלע בעבזיק:
דער פלינקסטער, דער קלענצטער —
פון באַנק אַפן טיש
און פון טיש אַפן פענצטער;

פון פענצטער צום אַלמער,
פון אַלמער אין קעלער.
פאַרקוקט זיך אַ רגע —
און טראַסק מיט אַ טעלער; —

צעפלאָכטן אַ ספר,
צעבראָכן אַ גלעזל.
פאַרטשעפּעט די קאַץ
און צעדראַפּעט דאָס נעזל...

אַיי־וואַי, אַ געפּילדער! —
די מאַמע, דער טאַטע,
די באָבע — מע ממיתט
די קאַץ, די פּראָקליאַטע.

און דרימלט איין בעבזיק —
פאַרבענקט זיך אפילו:
— די שטוב אָנעם קינד, —
אַ בית־עולם, חלילה.

וואָס טוט זי דאָרט, די באָבע
מיט אירע פלינקע הענט? —
מיט שמעקנדיקע גרינסן
באַהאַנגען אַלע ווענט.

באַפּוצט מיט בעז דעם שפּיגל,
דעם הענג־לאָמפּ מיט יאַסמין,
דער אַלטער, במורנער זייגער
איז אויך געוואָרן גרין.

אַ צווייגל אַפן פענצטער,
אַ בוימל אַפן טיר
און בלעטער, בלעטלעך, בליטן,
וואו מ׳גיט זיך נאָר אַ ריר.

און בעבזיקן געפעלט עס:
אַ סאָד אין מיטן הויז!
וואָס איז, עס דאַרפן ביימער
באַם גלח וואַקסן בלויז?

באַנאַכט. עס שמעקט דער גאָרטן,
אין שאָטנס איינגעהילט —.
ווער זינגט עס אין די ביימער? —
אַ פויגל טרילערט, שפּילט.

אַ פויגל. יאָ, אַ פויגל!
פון גרינעם בוים אַראָפּ.
נאָר — טראָגט אַ פויגל ברילן?
אַ קופּקע אַפן קאָפּ?

און שמייכלט דען אַ פויגל,
בשעת ער זינגט, ווי דער? —
אומיסטן: — שלים די אויגן,
אַזוי ווי איך און הער:

אונטער בעבזיקס וויגעלע,
שטייט אַ קלאָר־ווייס ציגעלע.
דאָס ציגעלע איז געפאָרן האַנדלן,
ראָזשינקעס מיט מאַנדלן — — —
אַי־לו־לו־לו־לו — —

דער פעטער מאיר פון פישטשאַן

דער פעטער מאיר פון פישטשאַן —
אַ איד פון באָרד אינגאַנצן!
נאָר בעקלעך האָט ער מיידלשע,
פאַררויטלט ווי מאַראַנצן.

און אײנגעלעך ציגײנערשע,
גנבה'ישע, װאָס גלאַנצן.
אַ איד, אַן אַבציקער, און פּים —
שפּראָנזשינעם צװײ, װאָס טאַנצן.

פאַרװאָס זשע הײסט דער פּעטער „מעער״?
אַ מעער און — אַ גרױער?!
די באָבע זאָגט: ער קאָכט זיך רק
און איז אַ מענטש, אַ רױער...
ער טראָגט אַ באָרד כמעט ביז דרערד
און איז און בלײבט אַ פּױער...
אַ פלינקער װי אַ װיזל־טיר
און סקריפּעט װי אַ טױער...

נאָר ב ע ב ז י ק — ב ע ב ז י ק האָט אים ליב,
דעם פּעטער, דעם פאַרשײטן.
דער פּעטער נעמט אים אַפן קני
און לאָזט אים פערדל רײטן:
ער נעמט אים קײן פּישטשאַן אַזש מיט,
װאָס ליגט אין פעלד, אין װײטן.
ער װאָלט אים פאַרן בעסטן פערד
אין גלח'ים שטאַל ניט בײטן...

ער האָט דעם פּעטער מ א י ר האָלט.
זײן װײסע באָרד, — אװדאי:
ער װעט אים לאָזן פּיטערן
אין פעלד דעם פּריצ'ים סטאַדע;
די װײסע גענדזעלעך באַם מיל,
אין גראָז, אַף דער לעװאַדע.
העי, װיאָ! האָפּ, האָפּ! דו פערדעלע,
זשערעבטשיקל, דו גניאַדע!

די באָבע גייט אַ קאָזאַק

ער הויקער מיטן פידעלע

איז פּלוצים אָנגעקומען.

די באָבע האָט אים ווי אַ גאַסט

מיט חדוה אויפגענומען...

— אַ גוטער סימן וואָס דו ביסט
געקומען איצט צופאָרן:
דעם קינד איז, קיין עין הרע, היינט
דאָס דריטע יאָר געוואָרן.

דער מאַמעס פּנים פרייד'לט זיך.
דעם טאַטנס אויגן קוועלן:
— געקומען פּונקט אין צייט, ווי ס'וואָלט
אים עמעצער באַשטעלן...

דעם פעטער מ א י ר פון פישטשאַן
האָט אויך היינט אָנגעטראָגן:
געבראַכט צופירן פונעם דאָרף
אַן אָנגעפּאַקטן וואָגן...

די באָבע גרייט דעם גרויסן טיש.
די מאַנסבילן גייען זיך וואַשן.
דער פעטער בעט אַ שיסל באָרשטש.
דער הויקער — עפּעס נאַשן...

די באָבע טאַסקעט פון דער קיך
צום טיש, ווערט אויסגעמאַטערט.
דער פעטער שטייט צוביסלעך צו...
— אַ דאַנקען גאָט... געפּטרט! —

באַם רויטן שוויצט דער שטערן שטאַרק
און ס׳פּלאַמען אים די בעקלעך.
דער פּעטער בענטשט און טרייסלט אויס
פון באָרד די לעצטע ברעקלעך.

— אַט איצט איז עפּעס אַנדערש גאָר..
אַ נייער מענטש אינגאַנצן.
אומיסטן שפּיל אַ וואָלעכל —
וועסט זען ווי איך וועל טאַנצן!

די באָבע לאַכט פאַרשייט און מאַכט: —
אקאָטאַ, אַלטער מזיק!
אויב יאָ שוין טאַנצן, — איז דאָס איך
און דווקא נאָר אַ קאָזעק!

דער רויטער קווענקלט זיך אַ קאַפּ —
האָט ליב מע זאָל אים בעטן.
דער פידל רעדט, דער פידל בעט,
די סטרונעס לאַשטשען, גלעטן...

די באָבע שטייט, אַ פּיסל גרייט,
און אַף אַ זייט דאָס קעפּל:
זי גרייט זיך אָן אַ שפּרונג צו טאָן,
אַרויף צום ערשטן טרעפּל...

זי איז שוין גרייט — דאָס קליידל ברייט
צעלאָזן ווי אַ פּעכער.
זי הייבט אוף — אַרויף, אַרויף,
די טרעפּלעך — העכער, העכער!

די זאָקן שעמערירן ווייס.
די פּיסלעך — דראָטיק, זשוואַווע.
אַהין... אַהער...ווער טאַנצט עס, ווער?! —
אינמיטן שטוב אַ פּאַווע!

די ווייסע קופּקע שעמערירט —
אַ טויב, אַ ווייסע פליטערט...
דער פידל ברענט אין רויטנס הענט.
פאַרגייט זיך, לאַכט און ציטערט...

און ב ע ב ז י ק כאַפּט זיך אויף פון שלאָף,
מאַכט אויף אַן איינציק אייגל:
— וואָס איז דאָס מיט זיין באָבעלען?
וואָס מאַכט זי נאָך אַ פייגל?!

די באָבע שפּרינגט, די באָבע זינגט,
די באָבע שווימט און פלאַטערט.
דער ניגון גליט, דער ניגון ברייט —
די באָבע טאַנצט פאַרמאַטערט.

און ב ע ב ז י ק קלערט: די באָבע ווערט———
די באָבע קען נאָך ווערן
אַ פייגעלע... דאָס אייגעלע
באַ ב ע ב ז י ק ן נעמט טרערן:

— זי קען נאָך טאָן אַ פלאַטער און, —
די פענצטער שטייען אָפן:
ער וואַכט און היט... נאָר ער איז מיד
און ס׳ווילט זיך שלאָפן, שלאָפן.

עס טאַנצט אַ בער אין מאַרק

בעבזיק ווערט אַ—בער

ם טאַנצט אַ בער אין מאַרק.
אַ רויטער בער, אַ בלינדער.
און בעבזיק איז אַ קינד,
אַ קינד, ווי אַלע קינדער.

זיצט בעבזיק אַף די הענט,
באַ דער געטרייער באָבע.
— פאַרוואָס, זאָג, טאַנצט דער בער ?
— ער טאַנצט פאַר עולם הבא.

— פאַרוואָס זשע שלאָגט ער אים,
דער מיאוסער ציגיינער ?
— ער שלאָגט אים פאַרדערפאַר,
וואָס ער, דער בער איז זיינער !

— וואָס האַלט ער אַף אַ קייט
דעם בער ? ער וויל אַנטלויפן ?
— ער פירט אים אַף דער קייט,
אין מאַרק אַריין פאַרקויפן . . .

— פאַרוואָס זשע, באָבע, זאָג,
דאַרף זיין דער בער אַ בלינדער ?
— כדי ער זאָל ניט זען,
ווי אַזוי צו כאַפּן קינדער.

— איז ווער זשע האָט דעם בער
די אויגן אויסגעשטאָכן ?
— די בינען וואָס אין סאָד,
באַם גלח, אונזער שכן . . .

— און ווער האָט באַ דעם בער
דעם עק אים אָפּגעריסן ?
— דעם פּריצ׳ס הונט, וואָס היט
דעם שטאַל, — האָט אָפּגעביסן.

— און אַלע גראָשנדלעך,
וואָס מ׳גיט אים פאַרן טאַנצן ?
— דאָס נעמט ציגיינערל
פאַר זיך, פאַר זיך איננאַנצן.

— ווען איך וואָלט זיין אַ בער,
וואָלט איך אין וואַלד אַנטלאָפן !
— ווען דו וואָלסט זיין אַ בער, —
וואָלסטו געגאַנגען שלאָפן...

די מאַמע שמייכלט, קוועלט.
דאָס האַרץ אין איר צעגייט זיך :
— דאָס קינד מאַכט נאָך דעם בער ;
מאַכט קאָזשלקעם און דרייט זיך...

דער טאַטע לאַכט און זאָגט :
— אַ בער דאַרף זיין אַ בלינדער ;
דאַרף מאַכן מו-ו-ו און בו-ו-ו,
און כאַפּן קליינע קינדער...

און בעבזיק טאַנצט און ברומט
אַזוי ווי דער ציגיינער.
— אַז מיר זאָל זיין פאַר דיר,
דו בערעלע, דו מיינער !

צוויי גאָלדענע טויבן

עס האָבן צוויי גאָלדענע טויבן
זיך שטיל אַפן בוידעם פאַרקליבן.
געמאַכט זיך אַ נעסט אַף אַ באַנטע
און זענען דאָרט זיצן געבליבן.

באַנאַכט בעת די שטוב ליגט אַנטשלאָפן,
דערהערט זיך אַ ברומען פון אויבן:
עס וואָרקעט דאָרט צווישן די באַנטעס,
דאָס פּאָרל — צוויי גאָלדענע טויבן.

פאַרטאָג זעט זיי ב ע ב ז י ק פון בוידעם
העט ווייט אין דער בלויקייט פאַרפליען.
די פליגעלעך אונטערן פייער
פון זון, ווי צעשמאָלצענע, גליען.

געפלויגן, געפלויגן, געפלויגן — — —
אין אָוונט — נאָר איינע געקומען...
אַן איינזאַמע טויב אַפן בוידעם,
עס קלאָגט אינדערפינצטער איר ברומען.

און ב ע ב ז י ק, ער ליגט אַפן קישן
אַ וואַכער, די אויגן געשלאָסן —
די באָבע דערציילט, אַז דעם גלחם
פּאַניטשל די טויב האָט דערשאָסן...

די ווערטער דער באָבעס, פֿאַרנעפּלט,
נאָר ב ע ב ז י ק ן לאָזט עס ניט שלאָפֿן:
ס'האָט אונטער זיין דאַך עפּעס דאָרטן, —
אַזוינס, ווי — אַן אומגליק געטראָפֿן.

אַ גאַסט אין שטוב

די מאַמע עפּעס קנייטשט זיך...
זי קרעכצט באַ זיך אין חדר.
די באָבע מיטן טאַטן,
רק סודען זיך כסדר.

די באָבע קאָכט איר יאַייכלעך
זי קעכלט זי און קעכלט,
און ציילט וואָס אַף די פֿינגער
און זיפּצט דערביי און שמייכלט...

און ב ע ב ז י ק קוקט פֿאַרגנבעט
אַריין אין מאַמעס צימער:
אַף מאַמעס בלייכע ליפּן
אַ שמייכל טוט אַ שימער...

אַף מאַמעס שײנעם פּנים
אַ בלאַסקײט ליגט פֿאַרצװיגן
און בלויע רינגען קרײַזן
זיך מיד אַרום די אויגן.

עס ציִען זיך מעת־לעתן
און מידע שעה׳ען שװימען —
אַ לעמפּל. דינע שאָטנס,
און נעפּלדיקע שטימען...

אין פֿענצטער בלײַכט דער הימל,
די שטערן, בלאַס און שיטער.
אַ שפּראָץ אַף טאָג — אַ קעלכל,
אַ פֿײַכטס, דערלאַנגט אַ ציטער...

דער באָבעס פּנים פֿיבערט:
— אַדאַנקען גאָט!... בשלום
אַריבער שױן די װײען...
אַריבער װי אַ חלום.

און ב ע ב ז י ק — ער באַנעמט ניט:
װאָס מײנט די באָבע זאָגן? —
אינדרױסן קרײען הענער
אין פֿענצטער בלײַכט... נעמט טאָגן...

צופּוסנס בײַ דער מאַמען,
אין קישן אײַנגענורעט,
ליגט עפּעס אײַנגעקאָרטשעט,
אַ רױטלעכס װי אַ בורעק.

אַ בורעק אין אַ קישן...
און נאַס, אָט, װי אַ ביבער.
די באָבע קוקט און שמײכלט, —
אים קערט די נאַל זיך איבער.

סאַ מיידעלע!

אַ מיידעלע!
דאָס מיידעלע הייסט פּיינעלע,
און האָט צוויי בלויע אייגעלעך,
און האָט צוויי רויזן־בעקעלעך;
אַ קעפּעלע מיט גלעקעלעך,
און פויסטעלעך, וואָס וויקלען זיך,
און ליפּעלעך, וואָס צוויקלען זיך,
און — שמייכלען.

סאַ מיידעלע!
דאָס מיידעלע האָט פיסעלעך,
מיט פינגערלעך ווי ניסעלעך.
די פיסעלעך, — זיי יאָגן זיך —
און פּליושקען זיך באַם באָדן זיך —
אַ פישעלע... אַ זשאַבעלע.
האָט אָפּגעשפּריצט איר באָבעלע:
אַ מצוה!

סאַ מיידעלע! —
אַ מלאכל אין ווינגעלע:
צוויי הענטעלעך, ווי פליגעלעך,
וואָס פלאַטערן און צאַפּלען זיך,
וואָס רייסן האָר און דראַפּן זיך...
וואָס קריכן מיט די נעגעלעך
אַריין אין בעבזיק׳ס אייגעלעך —
זיך טשעפּען!

סאַ מיידעלע!
און ב ע ב ז י ק האָט אַ שוועסטערל,
דער באָבעס האַרץ — אַ פלעסטערל.
דער מאַמעס שוים — אַ שרייערל;
אַ וואַרעם, ליכטיק פייערל...
דער טאַטע האָט אַ טעכטערל,
אַ זילבערן געלעכטערל —
א ג ל ע ק ע ל ע!

סאַ מיידעלע!
נאָר ב ע ב ז י ק — עפּעס קנורעט זיך,
ער ברוגזט זיך און כמורעט זיך:
— אַ מיילכעלע אָן ציינדעלעך,
און, — מאַכט נאָך פוילע חנדעלעך.
און באָבע: — האַרץ מיינס! פלעסטערל!
אַ חונפטע, דאָס שוועסטערל,
א, — ב ל אָ ז ן!

ווינט-מילן

ף יענעם זייט פון בריק,
וואו ס'וואַסער בריט פאַרשפּרייט זיך—
אַ ווינט-מיל אַפן באַרג
אין ווינט, אַ פוילער דרייט זיך.

ער שטייט דעם גאַנצן טאָג
אַ כמורנער און אַ טריבער.
נאָר ווען די זון פאַרגייט
בייט ער זיך פּלוצים איבער.

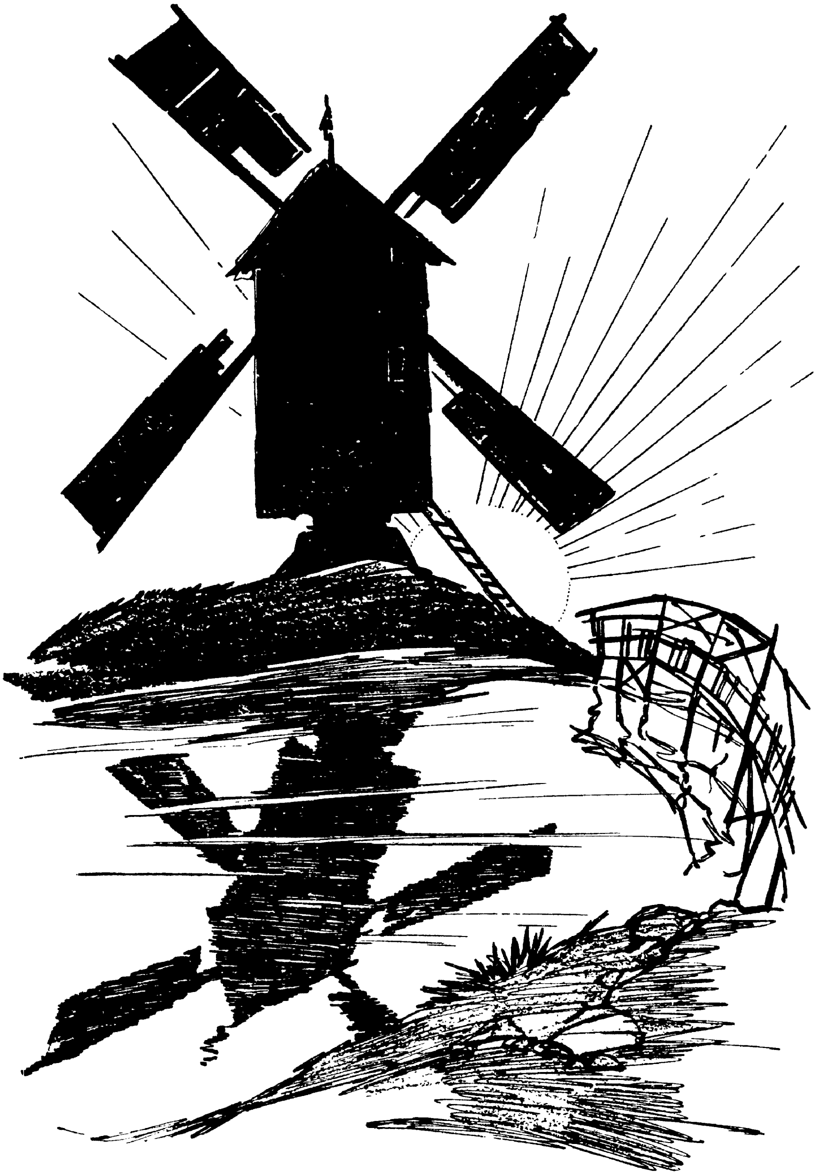

אַ ווינט מיל אויפֿן באַרג

דער דאַך ווערט גאָלדיק־בלוי,
די פליגלען, ווי זיי ברענען;
ווערט העכער, גלייכט זיך אוים:
אים גאָרנישט צו דערקענען.

און ב ע ב ז י ק קוקט אַרוים
פון פענצטער, — זעט ווי ס׳פלינגלט
אַ ווינט־מיל, גאָלדיק־בלוי,
אין וואַסער אָפּגעשפּיגלט.

אַ גאַנצן טאָג איז ער
אַן איינזאַמער געשטאַנען,
און נישט געוואוסט אַז ס׳איז
אַ פּאָר צו אים פאַראַנען...

איצט שטייען אַפן ברעג
צוויי ווינט־מילן צוזאַמען, —
אַ ווינט־מיל צווילינג־פּאָר,
אוןביידע לויכטן, פלאַמען.

און ב ע ב ז י ק קוקט פאַרגאַפט,
פאַרחדושט אַף זייביידן:
ער קען ניט צווישן פּאָר
אפילו אונטערשיידן...

נאָר ווען די זון פאַרשווינדט
און נאַכט פאַרלעשט די שויבן, —
אוי! דאַן דערמאָנט ער זיך
אין זיינע גאָלדענע טויבן...

פאראסקע

די באָבע ז'ניט מיט אַלעמען ...
דער אָסיען האַלט אין קומען —
איז האָט די מאַמע פאַר אַ דינסט
פ א ר א ס ק ע ן צוגענומען.

פ א ר א ס ק ע האָט צוויי צעפּ פון פלאַקס
און אויגן פון אַ סאָווע;
אַ פּנים ווי אַ רעשעטע
און ליטקעס בוראַטשקאָווע.

דער פעטער מ א י ר פון פּישטשאַן
געבראַכט האָט די מציאה.
די באָבע לאַכט: — מיין מ א י ר ׳ ס גוסט!
אַ מבין כאָטש אַ בריאה?

צוויי פיס אַזוי ווי בײַ אַ בער
און שאַרט זיך ווי אַ כמאַרע.
זי שווייגט און אַרבעט ווי אַ שד!
עס זעצט פון איר אַ פּאַרע ...

נאָר ב ע ב ז י ק ן געפעלט זי גראָד.
דער עיקר, — אים געפעלן
די רויט-און-גרינע פּאָליקעס,
די ווײַנשל-רויטע קרעלן;

די אוירינגען די מעשענע,
די קוויטלדיקע קליידער,
און דאָס, וואָס זי גייט אום אין שטוב
אַ באָרוועס כסדר.

זי טרעט אין גאַס אַף הרודעס, גלאָז,
און — אסור אויב איר שאַט עס:
אַז אַלצדינג ווערט אַזוי ווי שטויב
באַ איר אונטער די פּיאַטעס...

ווען ער וואָלט האָבן גרויסע פּיס,
אַזוינע ווי פּ א ר א ס ק ע ס, —
וואָלט ער צעטראָטן אין גלח׳ים סאָד
די בינען מיט די פּאַסטקעס!

פון גאָרטן, — אים אַ תל געמאַכט!
קיין גרעזל ניט געלאָזן,
דערפאַר וואָס זיין פּאַניטשל האָט
זיין טייבעלע דערשאָסן.

פּ א ר א ס ק ע האָט אים ליב און טוט
אַלצדינג, וואָס אים נאָר ווילט זיך.
האָט נעכטן אַפן הויף מיט אים
אין פערדעלעך געשפּילט זיך.

האָט אים אַליין אַרויפגעזעצט
אַף אירע ברייטע פּלייצעס:
איר נאַרטל איז זיין בייטש געווען,
און אירע צעפּ — די לייצעס.

אוי, אוי! איז דאָס אַ פערדעלע!
אוי, אוי! איז דאָס אַ יאָגער!
פאַררייסט די רויטע פּיס און פליט,
אָט — ווי דעם גלח׳ים אָגער.

ער וואָלט אַ בעלן זיין אַמאָל
דאָרט וואו דער טייך צעפּלייצט זיך;
דאָרט וואו די זון פאַרגייט און וואו
דער רויטער ווינט־מיל דרייט זיך...

הענטשקעלעך

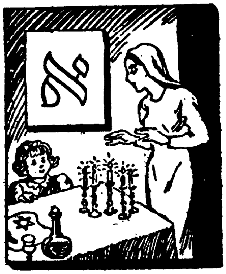

ז ב ע ב ז י ק האָט פאַרטאָג דעם קאָפּ
פון קישן אויפגעהויבן,
האָט ווייס ווי פּוך דער ערשטער שניי
געפלאַטערט פאַר די שויבן.

דאָס פעלד, אין בייטן זילבערנע,
ליגט אויסן שטאָט צעאַקערט.
אין הרובע ליגט אַ קלעצל האָלץ
און פאַרשקעט, ניסט און פלאַקערט.

— אוודאי וועט די מאַמע היינט
אין דרויסן אים ניט לאָזן:
דער כמאַרנער הימל ברוגזט זיך
און פוילע ווינטן בלאָזן. —

די באָבע שטריקט באַם פענצטערל,
דעם קאָפּ צום שויס געבויגן.
ער נעמט ניט אַף קיין אויגנבליק,
פון איר אַראָפּ די אויגן.

— וואָס וואַרפט אַזוי אין איילעניש
די באָבע מיט די שטעקלעך?
צי שטריקט זי הענטשקעלעך פאַר אים,
צי פאַר דער שוועסטער זעקלעך?

און ב ע ב ז י ק וואָלט אַ בעלן זיין
צו וויסן, נאָר — ער שרעקט זיך:
דער באָבעס קנויל איז ווייסע וואָל . . .
אוודאי שטריקט זי זעקלעך!

די באָבע — ווי זי וואָלט דערפילט
אַף זיך דעם אינגלס בליקן,
גלייכט אויס דעם רוקן און זי הערט
אַ רגע אויף צו שטריקן:

— איך שטריק פאַר פייגלען זעקעלעך — — —
ס'איז — — מחמת, — זי איז קלענער ...
דערפאַר וועלן דיינע הענטשקעלעך
זיין רויטינקע, און — שענער ...

— צוויי הענטשקעלעך מיט פינגערלעך
אַזוי ווי פאַר אַ גרויסן.
וועסט דאַרפן שפּילן זיך אין גאַס
און ווינטער ז'קאַלט אין דרויסן.

די איינגלעך ב ע ב ז י ק ס פייכטלען זיך,
אים פייערן די בעקלעך:
— איך שטוב איז וואַרעם ... וואָס זשע דאַרף
דער „קנור" נאָך וואָלענע זעקלעך ?!

אין דרויסן פאַלט דער ערשטער שניי,
אַ ליכטיקער, אַ גרינגער,
און ער, געפּאַנגען זיצט און וואַרט
אַף הענטשקעלעך מיט פינגער ...

פ א ר א ס ק ע גייט אַ באָרוועסע
אַרום אין גאַס און — גאָרניט!
און ער טראָגט נייע שטיוועלעך
מיט וואָלעקעס און — טאָר ניט! ...

פאראסקע טראָגט בעבזיקן אויף די פלייצעס

אַפן גליטש

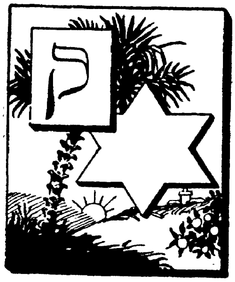

קערט אַראָפּ דאָס ווייסע וואָל
פונעם בלויען טייך קרישטאָל.
טוט די גליטשער אָן געשווינדט
און פאַרוויקלט זיך אין ווינט;
אָטעמט איין אין זיך דעם פראָסט
און זיך פלינק אַוועקגעלאָזט
מיטן בלויען-גרויען אייז —
איינס נאָך איינס און פאָרלעך-ווייז.

פון די גליטשער זעצט אַ היץ
און פון אייז — שלאָגט אויף אַ בליץ;
טוט זיך דורך דער נאַכט אַ ריס
און פאַרפּלאָנטערט הענט און פיס:
פראָסט און אָטעם, שניי און זויל —
איינגעפּלאָנטערט אין אַ קנויל.
אויג און שטערן — אויסגעמישט,
אַז מע ווייסט קיין חילוק נישט
און ס'איז צו דערקענען שווער, —
ווער איז וואָס און וואָס איז ווער...
נאָר, וואָס גייט עס אָן דער נאַכט,
ווער עס קוויטשעט, ווער עס לאַכט?

ווערט אַן אויער פלוצים ווייס, —
איז דאָס גאָר אַ קנאַפּע נייס:
נעמט מען אָן אַ זשמעניע שניי
און מען רייבט אים אָן אַזוי,
אַז עס קאָכט אַזש אויף דאָס בלוט,
און עס ווערט מחיה, גוט!

טאָמער פֿאַלט ווער אַפֿן נאָז
און צו׳דמ׳ט זיך, — נו, איז וואָס? —
בלייבט פֿאַרצייכנט אויפֿן אײַז:
— דער און דער, — געמאַכט אַ גרייז...

אַז דער ווינטער וועט פֿאַרביי,
וועט דער פֿרילינג סײַ ווי סײַ
טאָן אַ ריס אַראָפּ דאָס אײַז
און פֿאַרווישן שטריך און גרייז.
און דעם פּלאָנטער און געדריי —
אײַנגעקריצט אין אײַז און שניי —
וועט דאָס וואַסער אין זײַן שוים
טראָגן צו דעם קאַרשן־בוים.
און די בלויקייט פֿון קרישטאָל —
צו דעם שטראָם, וואָס לויפֿט אין טאָל.

נאָר דער פֿרילינג איז נאָך ווייט
און דער ווינטער האָט זיך צייט
און דער פֿראָסט, — אָנאויפֿהער שמידט,
און דער גליטשער — נאָך ניט מיד.

אָבער — ווער איז דער וואָס פֿליט,
צווישן קליינוואַרג, אינדערמיט? —
ווי פֿון אונטערן אײַז אַרויס,
אומגעלומפּערט הויך און גרויס?
עפּעס זעט ער אויס, דער זשלאָב, —
אַ פֿאַלאָניק צווישן באָב...
ממש ס׳כאַפּט אַ פּחד אָן,
אַז ער טוט אַ גיי אין קאָן
און אַ זעץ מיט ביידע פֿיס,
און דערלאַנגט אין ווינט אַ ריס;
טוט אַ וואַקל זיך, אַ דריי
און אַ בורע אויף דעם שניי, —
ווערט אַן אמת׳ער זאַווײַ.

נאָר, ניט שרעקט זיך, אָן געפּאַר!
ס'איז דער שבת-גוי מאקאר!
וואו זשע איז מאקארס קוזשוך?
— אינעם שענק-הויז, באַם יעווּנוך;
— און די שאַפּקע, אויך אין שענק?
— נאָך אַ פּראַזדניק... גיי געדענק!...

אַז מען האָט יעסוס כריסטאָס,
וואו באַהאַלטן, נו — איז וואָס?
דאַרף מען זוכן... גיי זשע זוך, —
זוך באַם שענקער דעם קוזשוך!

אָבער, — פּאָרט, מאקאר... אַ סוף!
שטערסט דאָך אַלעמען דעם שלאָף!
הערט מאקאר ניט וואָס מע רעדט —
וואו האָט דען מאקאר אַ בעט?
ס'האָט צעמאָל דאָך ניט דער כלאָפּ,
אָנצושפּאַרן וואו דעם קאָפּ.
דעכער זעט מאקאר אַ סך,
נאָר פאַר אים, — ניטאָ קיין דאַך.
נישט קיין דאַך, נישט קיין קוזשוך —
כאַפּט זיי אַלעמען דער רוח!!!

און מאקאר דערלאַנגט אַ שפּיי,
טוט די פּיס אַ הייב פונסניי
און אָן אייז אַריין אַ זעץ
און צעלאַכט זיך ווי אַ לץ:
פראָסט און בראָנפן — ביידע גוט
צו דערוואַרעמען דאָס בלוט.
אָבער בראָנפן טרינקען — קאָסט...
טרינקט מאקאר דעם בלויען פראָסט.

דער פעטער מאיר שפּילט אין דריידל

דער פעטער מאיר שפּילט אין דריידל

דער פעטער מ א י ר פון פּישטשאַן
איז דאָ מיט פּערד־און־שליטן —
אַ זאַווערוכע אין אַ פּעלץ
און מיט אַ שמויסן־היטל.

דער פעטער וואַרפט פון זיך אַראָפּ
דעם שווערן פּעלץ, דעם ווייסן.
די באָבע גרייט צום טיש און ער
גייט עפּעס איבערבייסן . . .

ער זאָגט איר אָן די בשורה שוין:
זי מעג אַף אים זיך ריכטן,
אַז ער זאָל בלייבן דאָ, באַ איר,
ביז נאָכן אַכטן ליכטל.

דער אויוון פלאַמט. די סקאָווראָדעס
אין רויטן פייער זשאַרען.
די ברוינע גריוון שמעקן שאַרף,
די הייסע לאַטקעס פּאַרען . . .

דער טאַטע צינדט די ליכטלעך אָן
מיט אַ געשמאַקן ניגון.
די פייערלעך אין פענצטער־גלאָז
פאַרחלומטע זיך וויגן.

און ב ע ב ז י ק ס אייגלעך בלאָנדזשען אום
פון טאַטן צו דעם פעטער:
וואָס גיט מען ניט קיין חנוכה־געלט?
וואָס לייגט מען אָפּ אַף שפּעטער?

דער פעטער האַלט דאָס בייטעלע
און שלאָגט זיך מיט דער דעה.
ער באַברעט זיך און נעמט אַרויס
אַ זילבערנע מטבע.

די באָבע שלעפּט פון הינטערקלייד
אַרויס אַ גאַנצן דרייער.
און ב ע ב ז י ק טראַכט: אים ערשט געמאַכט,
זעט אויס אַ שפּאָגל-נייער.

דער טאַטע האָט פאַר ב ע ב ז י ק ן
אַ גלאַנצנדיקן גילן;
אַ דריידל און אַן עצה, ווי
אַזוי דערמיט צו שפּילן.

געוואָלט וואָלט ב ע ב ז י ק ווייזן שוין
פאַר עמעצן זיין דריידל, —
איז שלאָפט פ א ר א ס ק ע... און פיינעלע, —
וואָס ווייסט זי וואָס? — אַ מיידל!...

דער פעטער שלאָגט זיך אָן: אַז ער —
די פינגער ממש ברענען —
וועט ווייזן ווי מע טוט אַ דריי,
וועט ב ע ב ז י ק טאַקע קענען!

איז נעמט ער ס'דריידל אין דער האַנט —
די אויגן ממש שטראַלן —
אַ דריי, — אַ טאַנץ — אַ שפּרונג אַריין
אין פעטערס באָרד — פ-אַ-ר-פ-אַ-ל-ן!

דעם טאַטנס אויגן שמייכלען שטום
די מאַמע פילט זיך פריקרע...
די באָבע אָבער לייגט ניט אָפּ,
און נעמט זיך צו דער זיקנה...

זי באַברעט זיך אין פּעטערס באָרד: —
נישטאָ, ווי אויסגערונען!
אין באָד, ערשט פרייטיק, האָט ער דאָס
באַ זיך אין באָרד געפונען.

דערפאַר האָט ער ערשט ב ע ב ז י ק ן
געשאָנקען אַזש אַ גילן,
און טאַקע אויסגעלערנט אים
זיך מיטן דריידל שפּילן.

און ב ע ב ז י ק דרייט און דרייט און דרייט
ביז ס׳פאַלן צו די ברעמען.
דער ווינט אינדרויסן קעמט דעם שניי
און הערט ניט אויף צו קעמען.

עס דרייען פאַר די פענצטערלעך
זיך גלעזערנע שקאַרמיצן,
און מיצלעך, ווייסע, זיידענע
מיט קוטאַסן און שפּיצן...

דער אַלטער טויער טוט אַ שלוכץ,
אַ הייזעריקן סקרוכע: —
עס קומט פון וואַלד, אין ווייטן פעלד,
אַ ווייסע זאַווערוכע.

זאַווערוכע

אין דער נאַכט דער גרויער,
וויינט אַן אַלטער טויער.

וויינט, ווי פאַר דער מיתה:
— כ׳האָב נאָר איין זאַוויסע.

איינע מיר געבליבן
פון זאַוויסעס זיבן.

און דער ווינט, דער כעסן,
הערט ניט אויף צו רייסן...

ווינט דער מידער טויער
אין דער נאַכט דער גרויער.

און די זאַווערוכע —
ווילד, צעקאָכט די יוכע

מיט באַקן אָנגעבלאָזן, —
די ווייסע האָר צעלאָזן,

מיט שלייער, קראַנץ און פּעכער, —
צעטאַנצט זיך אַף די דעכער.

די ווייסע קליידער בלענדן
באַ איר אַרום די לענדן

און ס׳שימערן די שליאַרעס
אַרום די שאַרעוואַרעס...

פליט פון ווייסן פּעכער,
פוך אַף בוים און דעכער,

פוך אַף טרעפּ און שוועלן,
פוך אַף מאַרק און שטעלן,

פוך אַף צאַמען, פּלויטן,
פוך אַף פעלד, אַף טויטן,

פוך אַף קלויסטער-צלמים,
פוך אַף טייך און ברונעם,

פוך אַף בלויע שויבן,
פוך פון ווייסע טויבן, —

פוּד אַף — פערד און שליטל ;
אַף אַ פּויעריש היטל,

אַף אַ פּויערס סוויטע :
— הער נאָר, הער, מיקיטע ! —

פייפט דער ווינט דעם פּויער
שאַרף אַריין אין אויער —.

און די גלעקלעך דראָנדזשען :
— פּויערל, מיר בלאָנדזשען !

דריי זיך אום אַ־הינטער :
זעסט ! — אַ ווייסער צווינטער !

שבט ... באַנאַכט ... און — ווינטער ...
פּלוצים נאָר, — אַ צווינטער !

צלמט זיך דער פּויער.
וויל פאַרביי דעם טויער,

נאָר דער צווינטער־טויער —
לויפט אים נאָך, דעם פּויער ;

גייט זיך, גייט זיך, גייט זיך !
און דער שליטן — דרייט זיך,

דרייט זיך, דרייט זיך, דרייט זיך !

און די זאַווערוכע —
ווילד, צעקאָכט די יוכע —

טאַנצט אַרום דעם שליטן.
ס׳פּויערל, אינמיטן,

רייסט די אויגן אָפן,
נאָר — עס ווילט זיך שלאָפן.

שלאָפן ... שלאָפן ... שלאָפן ...

קוויטן

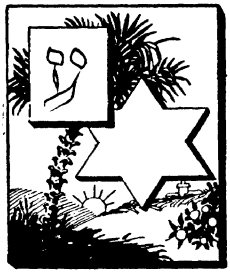

ס שמעקט דער פרילינג אַפן גאַס,
דער פסח — אין די שטיבער.
די בלאָטע יערט, דער טייך לויפט אוף,
און גייט די ברעגן איבער...

פאראסקע רוימט די גאַנצע וואָך
און הערט ניט אויף צו רוימען:
זי טינקעווועט די ווענט אין קיך,
די הרובע און דעם קוימען.

צום וואַנט אַ לייטער צוגעשטעלט
און זיך אַרויפגעדראַפּעט
און קודם כל דאָס פּנים און
די אויגן זיך פאַרליאַפּעט...

און בעבזיק שטייט און קוועלט גאָר אָן:
אַ בריה, זיין פאראסקע!
אַ שמיר אַהער, אַ שמיר אַהין;
פאַרענדיקט מיט אַ פליאַסקע

און ס׳בלאַנקען שוין די ווענט אַרום;
עס לויכטן, שעמערירן
די גזימסן פון די פענצטערלעך,
די לאָדן און די טירן.

און באַלד שוין — אָט, ווי גרויס זי איז
אין אויוון איינגעפּאַקט זיך,
אַ ליכטל שמינקלט לעבן איר —
זי שמירט... אים דאַכט: זי באַקט זיך!

פון אויוון זעט מען נאָר אַרויס
צוויי פּיס מיט רויטע ליטקעס.
די באָבע לאַכט: — נישקאָשע ניט...
אַ מבין כאָטש אַף קיטקעס?!

וואָס מער די באָבע לאַכט, אַלץ מער
ווערט איר פּאַראַסקע ליבער:
— זי האָרעוועט און עסט אין קיך
וואָס פונעם טיש בלייבט איבער.

פון פרי ביז שפּעט... ניטאָ קיין צייט
די נאָז זיך אָפּצעווישן, —
און שלאָפט אין קיך אַף הוילער ערד
אפילו אָן אַ קישן.

די באָבע זאָגט פּאַראַסקען צו:
— די וואָך וועט איבערלויפן
און זי וועט איר אַ ציצן קלייד
מיט רויטע קווייטן קויפן.

פּאַראַסקע ציילט די טעג און וואַרט
פון איין טאָג אויפן צווייטן...
און ס'חלומט איר זיך נאַכט און נאַכט
אַ קלייד מיט רויטע קווייטן.

עס שפּראָצט אַף טאָג. די זון גייט אויף.
אַ בלויע שויב צעגליט זיך.
אַ קאַרשנבוים אין גלחס סאָד
באַם סאַמע פּלויט צעבליט זיך...

נ י ס

וויסנעפּוצט פון קאָפּ ביז פּיס.
פולע קעשענעס מיט ניס!

ווייסט ניט בעבזיק, וואָס מע טוט.
ווייסט נאָר, אַז — עס איז אים גוט!

טאַקע, וואָס קען ער עס טון,
מיט אַזאַ מין גרויסער זון?!

מיט אַזוי פיל ליכט אין גאַס,
מיט די סטריכעס, גלאַנציק, נאַס,

מיטן שטיפערישן ווינט;
מיטן ריטשקעלע וואָס רינט,

בלעזלט זיך און שטראַלט און גלאַנצט;
מיט דעם צינגעלע, וואָס טאַנצט,

אין דער זון, אינמיטן מאַרק;
מיט דעם ווינט-מיל אָפן באַרג,

מיט דעם גלחס גרינעם סאָד,
מיט דער מיל און וואַסער-ראָד;

מיט דער סאָסנע — הויך און גלייך,
מיט דעם שמייכלענדיקן טייך;

מיטן טאַטן אויבנאָן! —
בגדי מלכות אָנגעטאָן;

מיט דער מאַמען לעבן טיש,
ווי דער פרילינג, ליכטיק, פריש; —

מיט דער באָבן באַ די ליכט: —
מיט איר שמייכלענדיק געזיכט

און מיט פ י י נ ע ל ע ן, וואָס ליגט,
ווי אַ קאָטינקע, אין וויג?

מיט דער קאַץ, וואָס זיצט באַם שוועל;
קעמט זיך מיט דער צונג די פעל;

ב ע ב ז י ק ווייסט ניט, וואָס מע טוט —
ווייסט נאָר, אַז — עס איז אים גוט!

מאַקאר שדכנט זיך

א ק א ר קומט אָפּט אין שטוב אַריין.
ער וואַרט שוין ניט ביז שבת.
— אַן אויסרייד: ער האָט צוגעזאָגט
פאַרלאַטענען דער באָבעס

פאַראַיאָרעדיקע וואָליקעס,
די קאַמער אויפצערוימען,
פאַרריכטן איר דעם פּריפּעטשיק
און אויסקערן דעם קוימען.

פ אַ ר אַ ס ק ע פּוצט און פּרינדעט זיך;
זי וואַשט דעם פּנים און קעמט זיך.
און קומט מ א ק א ר, — איז ווערט זי רויט,
נעמט שוויצן און פאַרשעמט זיך.

מ א ק א ר האַקט האָלץ, מ א ק א ר רייבט כריין...
— נישקשה, — לאַכט די באָבע —
דער ערל אַרבעט ניט אומזיסט...
ס'איז אַלץ פאַר עולם הבא.

מאקאר געפעלט ניט בעבזיקן:
— וואָס קומט ער אינדערוואָכן ?!
אַריינגעקליבן זיך אין קיך...
ווער בעט אים פאַר אַ שכן?

די זון פאַרגייט, באַם סוף פון שטאָט —
דער טייך, פאַררויטלט, שפרייט זיך
און אָפן באַרג, אַ גאָלדענער,
דער ווינט-מיל דרייט זיך, דרייט זיך.

— האָט צוגעזאָגט אים נעמען דאָרט,
און אים געמאַכט צום נאַרן.
שפּאַצירט פאַרנאַכט אַהין אַוועק ———
אוודאי מיט מאקארן...—.

אוי, אומעטיק איז בעבזיקן —
ער בלייבט אַליין, אים דאַכט זיך.
אין ווינעלע האָט פייגעלע,
פון העלערהויט, צעלאַכט זיך...

חול־המועד

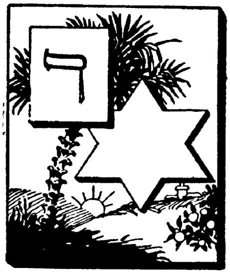

ער טאַטע קלערט: אם ירצה השם,
נאָך יום טוב, בלי-נדר,
דאָם בחורל, ס'הייסט בעבזיקן,
אַוועקגעבן אין חדר.

די מאַמע קווענקלט זיך... זי דרינגט:
אַ קינד... זי האָט נאָך מורא...
די באָבע וואָרטשעט: האָסט געזען?!...
וועט אָניאָגן די תורה!

און ב ע ב ז י ק איז מטושטש גאָר:
— מיט וועמען איז מען מסכים?
וואָלט וועלן זיך מישב זיין...
אַ שמועס טאָן מיט פ אַ ר אַ ס ק ע ן.

— אַז זי זאָל אַלע טאָג מיט אים
אין חדר אַריין קומען, —
וואָלט שוין באַם רבין בײדע הענט
ממילא אָפּגענומען...

אין אָוונט האָט דער טאַטע פון
דער שול געבראַכט צופירן,
אַ רויטן אידן מיט אַ האָרב
און בעקלעך, ווי געשווירן.

—אַ־נו, זאָל ב ע ב ז י ק ווייזן אים
אין סידורל אַן אַלף.
דעם אידנס קול איז פרעסטלדיק
און שניידט, אָט ווי אַ חלף.

נאָר ב ע ב ז י ק ווייזט...און ב ע ב ז י ק קען!
אַ קולכל, ווי אַ גלעקל.
דער הויקער קוועלט און שענקט דעם קינד
אַ לייכטן קניפּ אין בעקל.

* * *

די מאַמע זיפצט: — דער איד ווייזט אוים
אַ קאַט און אַ בעל־העזה —
די באָבע ברומט — דער איד איז ניט
קיין רבי, נאָר אַ קאָזע. —

דער טאַטע שמייכלט נאַרישלעך:
— לחלוטין ניט קיין ראיה.
דער איד האָט דוקא קינדער האָלט,
און לערנט — אַ מחיה! —

און בעבזיק טראַכט: — דער רויטער איד
האָט פּייכטע הענט, ווי זשאַבעס
און אַז פון אַלע זומער טעג
וועט בלויז אים בלייבן — שבת.

און בעבזיק קלערט: — דעם הויקערס קול
עס שניידט ווי מיט אַ חלף
און אַז דער ווינטמיל אַפן באַרג
איז ענלעך צו אַן אַלף...

און בעבזיק טראַכט: — דער רבי וויל
אים מיט אַ קניפּ פאַרנאַרן...
און אַז ער האָט פּאַראַסקען ליב, —
נאָר זי האָט ליב מאַקארן. —

און בעבזיק טראַכט: — זיין באָבעלע
האָט טרערן אין די אויגן...
איין טויב געטראָפן האָט אַ קויל,
די צווייטע — איז פאַרפלויגן...

און בעבזיק טראַכט. נאָר שטילע נאַכט
פאַרזינגלט אים די וויעס
און גוטער שלאָף פאַרהילט און ווינגט
אַריין אין אים אַ חיות.

דער רבי האָט אַ דירהלע

אַ חדר פול מיט אינגעלעך,
אוי, אינגעלעך מיט צינגעלעך,
מיט קעלבעלעך, ווי גלעקעלעך,
מיט רויטע, פּוכקע בעקעלעך,
מיט פּאה׳לעך און לעקעלעך,
מיט שיכעלעך און זעקעלעך,
און מייטקעלעך מיט עקעלעך...

דער רבי האָט אַ דירהלע,
דאָס דירהלע — אַ טירעלע;
אַ פענצטערל מיט שייבעלעך —
אַ שטיינעלע פאַר טייבעלעך,
פאַר הינדעלעך און פייגעלעך,
מיט בענקענדיקע אייגעלעך. —
אוי, אייגעלעך, ווי שפּיגעלעך,
און — אָפּגעהאַקטע פליגעלעך...

אין חדר הענגט אַ קאַנטשיקל —
די פעל פון אַ באַראַנטשיקל —
דערציילט אַזוי דאָס קאַנטשיקל:
— געווען אַ יונגערמאַנטשיקל,
וואָס האָט געקענט אַן אַלפל
און האָט פאַרמאָגט אַ חלפל.

האָט ער — דאָס יונגערמאַנטשיקל —
געשאָכטן דאָס באַראַנטשיקל.
דער קצבניוק פון שטעלכעלע,
שינדט אָפּ פון דעם דאָס פעלכעלע,
פאַרקויפט עס באַם ירידעלע
אַ גאַרבערל, אַ אידעלע.
הכלל, — פון דעם באַראַנטשיקל,
ווערט שפּעטער־צו — אַ קאַנטשיקל.
דעריבער מעקען אינגעלעך,
באַם לערנען, ווי די צינגעלעך —
ב־ע, מ־ע־ע, ב־ל־ע־ע־ע.

אַ חדר מיט בחורימלעך.
אַ לאַנגער טיש... סידורימלעך,
כל־בוניקלעך, חומשימלעך,
דערציילן זיי חידושימלעך:
פון וועלדער ערגעץ, ווייט אַוועק!

פון העקערלייט מיט שאַרפע העק,
וואָס האָבן דעמבעס אומגעבראַכט
און ווייס פּאַפּיר פון זיי געמאַכט.
פון דעם פּאַפּיר — סידורימלעך,
פאַר קליינינקע בחורימלעך.

דאַריבער זינגען אינגעלעך —
מיט פייערדיקע צינגעלעך,
מיט בלישטשענדיקע אייגעלעך —
באַם לערנען, ווי די פייגעלעך:
— צוויר — — — טשיר — — — — שיר — — — —

און — ב ע ב ז י ק איז אַ פייגעלע,
דאָס קאַנטשיקל — אַ צווייגעלע,
דאָס סידורל — אַ וועלדעלע,
דאָס אות׳יעלע — אַ שוועלבעלע,
ס׳נקודהלע — אַ נעסטעלע.
דעם רבינס בליק — אַ פרעסטעלע —
ב־ו־ר־ר־ר־ר־ר־ר־ר־ר־ר־ר־ר־ר־ר־ר־ר־ר !!!

דאָס געפּענטעטע הענדעלע

ער טאָג איז היים, דער רבי — בייז:
— נו, שייגעץ, קמץ אַלף!?
אַ קעלכל ציט און ציטערט ווי
אַ האַלדז אונטער אַ חלף...

דער טאָג איז גרויס, דער טאָג גייט אויס, —
נישטאָ, אַוועקגעפלויגן!
דער סידור צו... אַ מידע רו
מאַכט אויף צוויי בלויע אויגן.

— אַ ברוינע טויב ... אַ ראָזע שויב.
אַ ווייסע שטוב. אַ שאָטן.
די מאַמע שטייט, די הענט פאַרליינט, —
צום שוועל ווי צוגעזאָטן ...

געגרייט דער טיש. דאָס ברויט איז פריש,
דער קימל שמעקט ביז דרויסן.
דער טאַטע גלעט די באָרד און רעדט
צו אים ווי צו אַ גרויסן.

די זון פאַרגייט, דער אָוונט שפּרייט
פאַנאַנדער מרה־שחורה ...
אַ בלודנע מויז קריכט אום אין הויז
און גריזשעט שטיל, מיט מורא.

און אין די ווענט, דאָס לעמפּל ברענט
בצמצומדיק געצונדן.
אין ווינקל קרעכצט און צאַפּלט זיך
אַ הענדעלע געבונדן.

דער אַנגסט פון עוף באַטריבט דעם שלאָף,
וואָס הענגט אַף ב ע ב ז י ק ס ברעמען:
— ווער וועט דעם צער, דאָס וויסט געפאַר ...
פון הענדעלע פאַרנעמען?!

עס ציט זיך פויל דער בלויער קנויל,
וואָס ליגט צווישן ערד און הימל ...
די באָבע נאַכט — זי זיצט און טראַכט,
און שטריקט פאַר וועלט איר דרימל ...

ס'איז קיל, ס'איז בלוי, דורך וויים און גרוי
דער מאָרגן נעמט שאַרייען.
דער זייגער ציט ... ער ציילט און היט —
סע טאָגט שוין! — ציט צו קרייען!

— נו קו־קו־רי צום מאָרגן־גלי!
זינג אוף! שאַל אוים! טרומפּייטער!!! — —
פּאַנטאָפל — טריט — אַ חלף בריט...
ס'איז בלוי — ס'איז רויט — ס'איז רויטער!

גאָנטע

די ראַבע קאַץ האָט קעצעלעך!
אַזוינע קליינע. ברעקעלעך!
מיט צוגעמאַכטע אייגעלעך
און לאַנגע, דינע עקעלעך.

זי ליגט אונטערן פּריפּעטשעק.
עס חידושט זיך די באָבע:
— דריי פּאָפּעליאַטע קעצעלעך,
און איינס נאָר איז אַ ראַבע?! —

פּאראסקע שמייכלט און זי ברומט —
זי ווייסט פּאַרוואָס... נו, פּטור! —
בלויז איינס איז גראָטן אין דער קאַץ
און דריי אין שכנס קאָטער...—

און בעבזיקן פּאַרדריסט עס שטאַרק:
פון וואָס איז דאָ צו קוועלן?!
פון אַלע פיר איז איינס נאָר,
דאָס ראַבע, אים געפעלן.

דעם שכנס קאָטער האָט ער פיינט! —
דעם לאָבוס, אָט דעם גרויסן —
יאָגט אום אין מאַרק די טייבעלעך;
כאַפּט פייגעלעך אין דרויסן.

גייט אום אַן אָנגעבלאָזענער,
מיט אַ צעדראַפּעט פּנים.
מיט אַלע קעץ אין גאַס צעקריגט;
געמאַכט זיך זיי פאַר שונאים!

אַף אַלע פּלויטן קריכט ער אום
באַנאַכט און לאָזט ניט שלאָפן
און וויינט, ווי אַ מגפה וואָלט
אים הינטן נאָכגעלאָפן...

די באָבע רופט אים ג־אָ־נ־ט־ע־ל־ע!
און הערט ניט אויף אים שלאָגן:
פון זאַלץ־ברעט שוין ניט איינמאָל איר
די שמאַלץ אַוועקגעטראָגן...

דעם פלעדערוויש, פון אונטערן האַנט,
באַ איר אַוועקגענומען...
— אַ פינצטערע מפּלה זאָל
אַף גאָנטע קאָזאַק קומען! —

און זי, די קאַץ, די ראַבע, קוועלט,
אָט, — טאַקע ווי להכעיס, —
שלעפט איבערן שטוב די קעצעלעך
און מורקעט אַזש פאַר נחת...

אינדרויסן פליען פייגעלעך,
און טשירקען אַף די דעכער,
זיי שאַרן זיך און שפּאַרן זיך
אַפיר פון בוידעם־לעכער.

און הינטער סטריכעס, טייבעלעך
זיך ליובן אַף די באָנטעס
און ווייסן ניט, אַז אונטן וואו
זיך פלאָדיען וויסטע גאָנטעס.

אין גאַס, — דער קאָטער ראַטשקעוועט,
באַ דרערד, אָט ווי אַ זשאַבע.
וואָס אַרן אים די קעצעלעך,
און זי, די קאַץ די ראַבע?

אַ פינגעלע. אַ שוועלבעלע!
פאַציאַפּן דאָס, פאַרצערן!
פאַרצוקן און באַלעקן זיך —
פאַרשרפעט זאָל ער ווערן!

נ י ס ע ל ע

ברעקעלע, אַ שנעקעלע,
אַ וועוועריק, אַ טשיקאַווער!
צווישן אַלעמען — דער אַנדערשסטער,
איז נ י ס ע ל ע, זיין חבר.

אַ ברוינס, אַ רונדס, אַ יאָדערדיקס —
און הייסט, צום רומעל, — נ י ס ל!
האָט זשאַווער רויטע הערעלעך,
און שטאַמלט צו אַביסל.

און איינגלעך האָט ער קראָליקשע,
און גייען, גייט ער גיכלעך.
צווישן אַלע אינגעלעך איז ער —
דער איינציקער אָן שיכלעך.

זיין מאַמע, די אַלמנה, זיצט
אין מאַרק מיט ברויט און היוון.
דערפאַר איז נ י ס ל אַף געבעקס
אַזאַ מין גרויסער מבין...

בעבזיק און ניסעלע

דער טאַטע זײַנער איז געווען
אַ סופר ס׳גאַנצע לעבן,
דערפֿאַר קען נ י ס ל מאָלן שיין,
און — כאַפּן פּעטש פֿון רבין.

די אײַנגלעך עסן װאַרעמעס
און נאַשן װאָס מען טאָר נישט
און נ י ס ע ל ע — דער אײנציקער —
עסט טרוקן ברויט מיט גאָרנישט...

און נעמען, — דאָס וועט נ י ס ל ניט!
אומיסטן פּרוּוװט אים געבן!
דאָס אײנציקע, װאָס ער נעמט יאָ, —
זיאַ מתּנת־יד פֿון רבין.

דער רבי גיט אים צו פֿאַרשטיין —
און גלעט דערבײַ דאָס בערדל —
דאָס איז דערפֿאַר, װאָס דו ביזט גראָד
באַ מיר דאָס בעסטע פֿערדל...

נאָר ב ע ב ז י ק קען ניט משׂיג זײַן:
— װאָס איז דאָס פֿאַר אַ שׂכל?!
דער רבי גלעט דאָס בערדעלע
און װאַרפֿט דעם צו אַ שמייכל...

נאָר נ י ס ע ל ע האָט דוקא ליב
די אײנגלעך אונטערזאָגן...
— אוי, נ י ס ע ל ע! אוי, פֿערדעלע!!
אוי, װעט דער רבי שלאָגן!!!

נאָר נ י ס ע ל ע — אים אַרט עס ניט,
אַ מאָדנער... אַ טשיקאַװער.
צװישן אַלע אײנגעלעך איז ער —
דער אײנציקער, זײַן חבר.

דער נדר

דער רבי האָט היינט ניסעלען
כמעט אומזיסט געשלאָגן,
דערפאַר, וואָס ער האָט בעביזיקן
געפּרוּווט בלויז אונטערזאָגן...

די בעקלעך ניסלס פייערן,
און בעביזיקס אייגלעך ברענען:
— פאַרוואָס קומט ניסעלען אַ פּאַטש,
און אים אַזוי פאַרשעמען!?

אין הערצל קאָכט און זידט דער כעס...
און בעביזיק טוט אַ נדר:
— פונאיצטערט-אָן און וויטער זיין
דאָס בעסטע קינד אין חדר!

וועט אַלע, אַלע אינגעלעך,
באַם לערנען אונטערזאָגן.
און ניסעלען, אוי, ניסעלען
וויל ער ניט איבעריאָגן...

אוי, ניסעלען, זיין ניסעלען, —
וועט ער ניט גיין אַנטקעגן:
אַז ער וועט קענען נאָר ווי ער, —
גענוג פונזיינעטוועגן!

דער רבי קוקט אַף בעביזיקן
און בעביזיק אַפן רבין.
און ניסעלע — אינערגעץ ניט,
און ס'ווײַנט אין אים זיין לעבן.

באַנאַכט האָט בעבזיק שטיל געזיפצט,
געזיפצט אַף זיין געלעגער.
דער באָבן וואָלט ער יאָ געזאָגט...
איז, — ווייסט ער ניט צי מעג ער?

און ס׳וויינט די גאַנצע לאַנגע נאַכט
באַ אים אין האַרץ זיין נדר:
אַ גוטער אינגעלע איז דער,
וואָס זאָגט ניט אויס פון חדר.

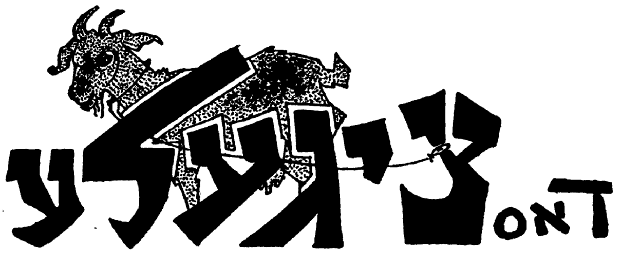

דאָס ציגעלע

דער רבי האָט אַ רביצן,
די רביצן — אַ ווינעלע,
דאָס ווינעלע — אַ אינגעלע,
דאָס אינגעלע — אַ ציגעלע.

דאָס ציגעלע — אַן איטערל,
דאָס איטערל — אַ קרינעלע,
דאָס קרינעלע — אַ פלעשעלע,
פאַרן עופעלע אין ווינעלע...

דאָס ציגעלע, — אין קעמערל.
דאָס אינגעלע, — אין וויקעלעד.
די קאַמער שטייט אַף נסימלעד,
דאָס ווינל הענגט — אַף שטריקעלעד.

אין חדר ז׳דאָ אַ קונדסל;
אַ תבשיטל, אַ אינגעלע!
מיט פריסיק אין די איינגעלעד
און פולווער אַפן ציגעלע...

איז, — טוט אַ זאָג דאָס קונדסל:
— מע דאַרף דאָס קליינע ציגעלע
אַזוי־אָ פֿאַרן שטריקעלע
אַ בינדט טאָן צו דעם ווינעלע...

דער רבי איז אין קלייזעלע,
די רביצען — אין קרעמעלע:
איז — ווער זשע וועט פֿאַרווינן איר
דאָס קדישל, איר לעמעלע?

עס הוידעט זיך דאָס ווינעלע —
פֿאַמעלעכל, צוביסעלעך...
דאָס חדר האָט אַ פענצטערל,
דאָס ציגעלע האָט פיסעלעך!

דאָס ציגעלע האָט פיסעלעך
און הערנערלעך צוויי שפּיציקע,
און קלויען אַף שפּרונזשינעלעך
און אייגלעךווילדע, היציקע...

איז — וואָס איז דאָ צו ברייען פיל? —
עס טוט אַ שפּרונג דאָס ציגעלע,
און דוקא דורכן פענצטערל,
און טאַקע מיטן ווינעלע!...

* * *

דער רבי האָט אַ קאַנטשיקל,
דער קונדס — אַ געזעסעלע.
די רביצן אַ איננעלע
מיט אַ צעפּלעטשטן נעזעלע...

דער רבי האָט זיך צוגעשפּאַרט

ער רבי האָט זיך צוגעשפּאַרט...
אַף דעם האָט חברה דאָך געוואַרט!

נו, קריכט זשע פונעם טיש אַפיר
און עפנט שטילערהייט די טיר.

אין הינטערגעסלע איז שטיל,
און פונדערווייטנס רוישט די מיל.

דאָס וואַסער זשוזשעט, מאָניעט, בעט:
— באַם ברעג איז טיף דער אָטשערעט,

און ער פאַרדעקט, און ער פאַרשטעלט
דאָס טייכל פון דער ווייסער וועלט...

* * *

מנשה ציט אַראָפּ די שיך;
טוט אויס די קליידער אַפדערגיך

און טוט אַ שפּרונג — אַרויף, אַראָפּ —
אין טייך אַריין אַ שאָס דעם קאָפּ.

פון וואַסער טוט אַ זעץ דער שוים, —
אַ גרינער, ווי אַן אַגרעס־בוים:

צעגרינט זיך אויף אַן אויגנבליק
און קערט זיך אום צו שוים צוריק.

פון שוים קען ווערן אַגרעס־גרין,
נאָר ניט קיין טעלער פון בורשטין.

נאָר ניט קיין סערפּ פון בלויען שטאָל,
און ניט קיין טאַצן פון קרישטאָל;

צי שיסעלעך פון פּאָרצעלײַ,
צי פּעסעלעך פון גרויען בלײַ; —

און נישט קיין שאָלן פון סאַפּיר,
און נישט קיין אַנדער מין געשיר.

— פאַרוואָס זשע קען דאָס ניט געשען?
דו האָסט דאָך אויגן... קענסט דאָך זען!

עס בליצט דאָך ממש דאָס געפּעס
אַרויס פון וואַסער ווי אַ נס!

נאָר, וואו איז דאָס מנשה איצט? —
דו זעסט ניט וואו מנשה זיצט?

ער זיצט אינמיטן טײַך און קוועלט,
ווי ס'וואָלט געהערט צו אים די וועלט.

מנשה כאַפּט דעם אָטעם אָפּ
און טוט אַ שטעל זיך אַפן קאָפּ,

און טוט אַ שטרעק זיך צו דער זון,
און טוט אַ וואָרף זיך ווי אַ וויון,

און טוט אַ דריי זיך אין אַ ראָד,
און גיט אַ גיי אַ קאַראַהאָד;

אַ שנייד דאָס וואַסער און — פאַרשווינדט.
איז — וואו מנשה דאָס אַצינד?

* * *

די זון אין הימל האַלט שוין ווייט.
שוין נאָנט צום ראַנד פון מערב זייט.

דער טײַך ווערט גרוי און רויט און געל, —
פאַרוואַנדלט אין אַ טינער-פּעל!

אויף איינמאָל: — אוי, דער רבי גייט!!!
ער גייט... די זשופּיצע צעשפּרייט;

פאַראויס די לאַנגע, בלייכע הענט,
און ס'בערדל זיינס, דאָס רויטע, ברענט...

* * *

וואָס דער רבי האָט געטאָן?
בעסער פרעגט ניט... הייבט ניט אָן!

פרעגט מנשהן... פרעגט דעם רוט...
נאָר מנשה שרייט: סע גוט!

נאָך אַ קילער באָד אַ שפּריץ
פון אַ צענדליק הייסע שמיץ.

בעבזיק האַלט זיך פאַר אַ באַק:
— אַי, איז דאָס געווען געשמאַק!

ניסל האַלט זיך פאַרן סוד...
— אוי, איז דאָס געווען אַ באָד!...

בערל, — האַלט אַן אויער צו:
— אוי, איז דאָס אַ טייכעניו!

פערטשיק, — שמייכלט פוקסיש, קלוג:
— תענוג... איז דען שייך גענוג!

מאָרגן איז דאָך אויך אַ טאָג...
אפשר נישט, מנשה, זאָג?

דער גלאָק

ער רייט עס אין ווילדן געיאָג
דורכן שטעטל און — שבת באַטאָג!?
— אַ יאַט אַפן קהלשן באָק!
פאַרשרפט זאָל ווערן זיין גלאָק!
וואָס דרינזשעט און ברומט ווי א באַס
און וועקט אוף די אידן פון גאַס —
גראָד שבת נאָך טיש פונעם שלאָף
און ס'ווערט אַ בהלה-געלאָף.

ווי ווייט איז פון מאַרק ביזן בריק?
וואָס נעמט עס אַהין און צוריק? —
ניט מער ווי אַ תחום-שבת דאָך,
און שבת — איז איינמאָל אין וואָך!...
איז וואָס איז דאָ טאַקע דער גוואַלד!?
חלילה, אַ גזלן פון וואַלד?!!!
ווען ניט דער פאַרזשאַווערטער גלאָק,
איז, — ווער וואָלט געוואוסט חוצן באָק?...

אַזוי וויסן אַלע אין שטאָט:
די שול און, להבדיל, די באָד;
דער טאַטע, דער רבי, דער קאַט —
און ס'וועט שוין ניט אָפנייען גלאַט!
ווארום וואָלט זיך געפירט ווי באַ לייט —
איז לאַנג, בנאמנות, שוין צייט,
אַז קהל זאָל קויפן איר באָק
אַ נייעם — אַנאַנדער מין גלאָק.

אָט, טראָגט דאָך דער באַראַן אַ גלאָק —
איז וועקט ער דען וועמען פאַרטאָג?
פירט מיט זיך אַ טשערעדע שאָף
און שטערט גאָר ניט קיינעם דעם שלאָף.

פאַרקערט, — ווער עס הערט נאָר זיין קלאַנג —
שלאָפט איין ערשט, ווי נאָך אַ געטראַנק.
עס גייט אוּף דער טאָג און די זון —
און ס'שטעטעלע ווייס ניט דערפון.

און דאָ, — אַ טשוהונענער גלאָק,
וואָס הענגט, ווי די באָרד באַ דעם באָק;
ווי דער איינציקער האָרן פון קאָפּ,
ווי אַלץ מיטאַנאַנדער — אַראָפּ!
און ווילט זיך אַ אינגל אַמאָל
אַ רייט טאָן אַף חשבון פון קהל, —
איז שבת!... איז שלאָפט מען באַ לייט! —
ווען דען האָט אַ אינגעלע צייט?!

פאַרשרפט זאָל ווערן דער גלאָק;
דער האָרן, די באָרד און — דער באָק!

פ ע ר ט ש י ק ל

אַרוואָס האָט ב ע ב ז י ק פ יינט
רב צאָליע נגידס אינגל,
דעם רויטן פ ע ר ט ש י ק ן
מיט דעם צעשרויפטן צינגל?

וואָס אַרט אים, וואָס ער ברענגט
אַף וואַרמעס פרענזעלן?
און דער רביצן אַ סלוי
געפרעגלטע מאַרעלן?

און טערקישן טיטון,
דעם רבין אַ מתנה?
און'עם רבינס קדישל —
אַ צוקערנע לבנה?

וואָס אַרט עס ב ע ב ז י ק ן
און וועמען טוט עס שאָדן,
וואָס פ ע ר ט ש י ק ל אַליין
מעג יעדן טאָג זיך באָדן?

וואָס אַרט דאָס אים, וואָס ער
האָט ליב זיך צו באַרימען, —
אַז ער קען זיבן מאָל
דעם טייך אַריבערשווימען;

און אַז זיין טאַטע האָט
אַ בריטשקע אַף רעסאָרן?
און ער — אַ פערדעלע
און שטיוועלעך מיט שפּאָרן?

און אַז ער וואָלט געקענט
דעם הויכן באַרג, דעם וויטן...
אָן אָפּשטעל זיבן מאָל,
גאַלאָפּ, אַריבערדייטן.

און אַז ער וואָלט געהאַט
אַ ביקס מיט זיבן רערן, —
וואָלט ער אַוועק אין וואַלד
און געשאָסן זיבן בערן.

און אַז ער וואָלט געוואָלט —
און די מאַמע זאָל אים לאָזן —
וואָלט ער געקויפט אַ כאָרט
און געגאַנגען כאַפּן האָזן!

און, — אַז ער קען — און וואָלט —
און האָט — אַ פולע שיסל!
נאָר — ב ע ב ז י ק גלויבט אים ניט,
און נ י ס ע ל ע — אַ ביסל.

האָגל

ינמיטן זומער טאָג אַ קעלט
און גרויע וואָלקן-לאָגלן.
פאראַסקע זאָגט, — די קרירה מיינט,
אַז באַלד וועט אפשר האָגלן.

מאקאר פאַררייסט דעם קאָפּ און קוקט
צום פעלד און זאָגט נבואות:
— דער האָגל מאַכן וועט אַ תל,
חלילה, פון די תבואות.

פאַראַסקע האָט געטראָפן און
מאקאר שטייט איינגעקאָרטשעט —
ווי איינער וואָס דערוואַרטעט קלעפּ —
און צלמט זיך און וואָרטשעט:

— דער האָגל וועט די טשערעדע
אין סטעפּ פאַנאַדעריאָגן
און פון די לעמעלעך אַ סך, —
וועט ער צום טויט דערשלאָגן.

פאַראַסקע טראָגט די קאָטשערע
פון קיך אַרויס אינדרויסן:
אַ סגולה צו פאַרהינדערן
דעם האָגל, איז זי אויסן...

פאַראַסקע הייבט די קאָטשערע
אַרויף אַלץ העכער, העכער.
דער האָגל פּייקלט, פּויקט און קלאַפּט
אין שויבן, ווענט און דעכער.

דער האָגל פאַלט, שפּרינגט אָפּ צוריק,
צעשפּריט זיך, ווערט צעשאָטן —
פּ אַ ר אַ ס ק ע האָט געטראָפן. נאָר —
די סגולה ז׳איר ניט געראָטן . . .

נאָר ב ע ב ז י ק ן געפעלט עס גראָד.
ער שטייט און קוועלט און פרייט זיך.
דער האָגל פאַלט, ער בליצט און שטראַלט,
דער האָגל טאַנצט און דרייט זיך.

און ס׳בלעזלט זיך דער ברייטער טייך
און ס׳רונצלען זיך און דרייען,
ווי טעלערלעך קרישטאָלענע,
די כוואַליעס און — פאַרגייען.

דער סאָד, דעם גלחס, שלייערט זיך
און שרייט מיט אַ רציחה . . .
די הינער קלעפּן באַ די ווענט ;
די טויבן — צו דער סטריכע.

דער עפּלבוים, וואָס פאַרן הויז,
מיט אַלע צווייגן פּעבערט . . .
און ס׳פאַלן עפּל צו דער ערד
פון האָגל דורכגעלעכערט.

פּ אַ ר אַ ס ק ע מיט דער קאָטשערע, —
זי סטראַשעט נאָר און ווערט זיך . . .
מ א ק א ר , אונטער אַ נאַסן זאַק,
זיך צלמט אַלץ און שווערט זיך :

— דער האָגל מאַכן וועט אַ סוף
צום פּויערס ביסל תבואה.
עס וועט אין סאָד ניט בלייבן אים
קיין פּרוכט אַף אַ רפואה ! —.

און בעבזיק טראַכט: — וואָס וויל מאקאר?!
וואָס וואָרטשעט ער עם דאָרטן? —
ער האָט קיין פעלד, ער האָט קיין סאָד,
ער האָט קיין שאָף, קיין גאָרטן.

האָט פלודערן דראָנקענע אַ פּאָר,
און פּאַסטאָלעס מיט לעבער.
וואָס אַרט אים, וואָס דער האָגל קלאַפּט
אין פרעמדע ווענט און דעבער?!

אָ, לאָז מאקאר! אָ, לאָז געמאַך!
און לייג ניט אין קיין וועלטן!
אין זומער — רעגנט, ווינטער — שנייט.
און האָגלען, — האָגלט זעלטן! —.

די באָבע שלאָפט

די באָבע ליגט אין בעט,
די באַקן איינגעצויגן
און עפּעס טליען קוים
די האַלב פאַרמאַכטע אויגן.

די מאַמע זיצט און וויינט.
דער טאַטע אַ פאַרצאָגטער,
שפּאַנט אום מיט גיכע טריט,
ווי עפּעס אַ געיאָגטער.

די גרויע קאַץ, באַם שוועל,
אָנאויפהער וואַשט דאָס פּנים.
— זי ריכט זיך אַף אַ גאַסט...
פּ אַ ר אַ ס ק ע ווייסט... זי קאָן אים!...—

די זון האָט זיך געזעצט.
דער טאָג איז אוים, פאַרשוואונדן.
— פאַרוואָס האָט קיינער נאָך
דעם לאָמפּ ניט אָנגעצונדן?

דאָס הויז, אָן ליכט, וועט דאָך
אין חושך זיך פאַרלירן.
און דער, וואָס גייט אַהער —
וואָס וועט צום טיר אים פירן?!

און ב ע ב ז י ק, אָנגעשפּאַרט
דעם קאָפּ אָן טיש אָן האַרטן
איז מיד... עס שלעפּערט אים...
ער וועט אַף א י ם ניט וואַרטן!

אַז ב ע ב ז י ק האָט דעם קאָפּ
פון דרימל אויפגעהויבן,
האָט זילבערדיק געגרויט
דער מאָרגן אַף די שויבן.

די שטוב, אים דאַכט זיך אוים,
פאַרענדערט זיך, געביטן...
עס בלאָנדזשען שאָטנס אום...
דעם טאַטנס — אינדערמיטן...

עס שוועבט אַרום אַ קעלט
אַף פאָכנדיקע פליגלען;
מיטן פּנים צו דער וואַנט
הענגען אומגעדרייט די שפּיגלען.

עס ברענען כמורנע ליכט,
פאַרשטיקט די טירן סקריפּען,
און וואו די באָבע שלאָפט...
שוועבט אום אַ מידער כליפּען.

פּ אַ ר אָ ס ק ע זיצט פאַרוויינט,
ווייזט אוים זי האָט געטראָפן:
דער גאַסט איז דאָ געווען
בשעת ער איז געשלאָפן...

דאָס אַלץ איז אים ניט קלאָר,
ער קען דאָס שווער פאַרנעמען —
איז — וואָס זשע ציטערן איצט
אַזוי באַ אים די ברעמען?

וואָס זענען זיינע הענט
באַ אים אַזוי פאַרפרוירן?
וואָס וויינט זיין אייגן קול
באַ אים אין זיינע אויערן?

דער פעטער מ א י ר וויינט

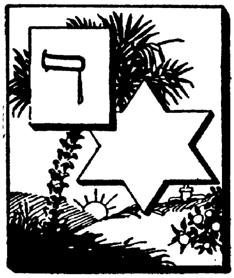

דער פעטער מ א י ר פון פּישטשאַן
ז׳געקומען מיט דער אַקס.
די טרערן אַפן פעטערס באָרד,
ווי פראָסט אַף ווייסן פלאַקס.
דעם פעטערס פּנים עפּעס איז
איצט געל אַזוי ווי וואַקס.

עס טרייסלט זיך זיין קאָפּ,
דער גרויער, פון געוויין:
— אַף וועמען האָסטו מיך
געלאָזן דאָ אַליין?!
דו ווייסט דאָך, מ ל כ ה ל ע,
כ׳בין עלנט ווי אַ שטיין!

ס'וואָלט בעסער זיין, אַז איך
וואָלט שטאַרבן אָנשטאָט דיר!
כ'האָב שוין גענוג געלעבט,
ביז וואַנען איז דער שיעור?!
אוי, מ ל כ ה, מ ל כ ה ל ע! —
גענוג, גענוג פֿאַר מיר!

געשמאַק איז, מלכהלע,
געווען דיין קימל־ברויט
און טעם גן־עדן האָט
געשמעקט דיין באָרשט מיט קרויט
און שיין אפילו איז,
אוי, מ ל כ ה ל ע, דיין טויט.

עס קוקט אים ב ע ב ז י ק אָן
מטושטש און דערשטוינט:
— דער פעטער מ א י ר? — גאָר!? —
אַבי ער האָט געמיינט —
דער פעטער איז אַ כוואַט...
צום סוף, גאָר... זע, ער וויינט!

עס פלאַטערן באַ אים
די פאות און די הענט.
דאָס גאַנצע פנים זיינס, —
פון טרערן ווי צעברענט.
ווען ער וואָלט ניט געוואוסט — —
וואָלט ער אים ניט דערקענט!

שבעה

דער טאַטע זיצט שבעה און ווישט זיך
די אויגן און ווערט נאָרניט מיד.
דער טאַטע איז ב ע ב ז י ק ן פּריקרע
— ווי וויינט אַ דערוואַקסענער איד?

אָט, ער — ער איז טאַקע אַ סטאַטיק:
מער סטאַטיק פון טאַטן, אים דאַכט.
ער וויינט ניט באַטאָג, אינדערליכטיק.
ער וויינט אינדערפינצטער, באַנאַכט.

פאַרטאָג קומען אידן. דער טאַטע,
פאַרבראָכן באַם האַרצן די הענט,
זאָגט קדיש און עפּעס פאַרענדערט
דאָס קול זיינס... עס קלינגט אַזוי פרעמד.

די מאַמע שוועבט אום ווי אַ שאָטן,
דאָס פּנים אירם שטענדיק פאַרטרערט.
פּ אַ ר אַ ס ק ע, אַזוי ווי אַ שטומע,
גייט אום מיטן בעזעם און קערט...

מ א ק א ר קומט אין אָוונט צוגיין
און נעמט זי וואו ערגעץ אַוועק...
דער ווינטמיל מיט זילבערנע פליגלן
שטייט מיד באַם פאַרלאָשענעם ברעג.

און פ י י נ ע ל ע שפּילט זיך אין ווינגל
און וואָרקעט אַזוי ווי אַ טויב;
די קאַץ זיצט באַם פענצטער און זשמורעט
צום שטראַל, וואָס גייט אום אַף אַ שויב...

ווי לאַנג וועט זיך ציִען דער טרויער?
ווען וועט עס שוין נעמען אַן עק?!
דער טאָג, זאָגט פּאַראַסקע, ווערט קירצער,
דער זומער איז באַלד שוין אַוועק.

פּאַראַסקע איז גערעכט, האָט געטראָפן.
דער הימל איז טאַקע ניט דאָס...
אין גאַס עפּעס שמעקט מיט אַ ווילגאָדטץ,
מיט טוכלע, צעוויאַנעטן גראָז.

פּאַרנאַכט שפּרייט זיך אוים ווי אַ שפּינוועבס
אין שטעטל דער גרויער טומאַן.
דער רבי לאָזט פריער אַהיים גיין —
איז מילדער געוואָרן... סוף זמן...

דער באָבעס קנויל

די זון פאַרגייט און בעבזיק זעט
אַז פייגעלע איז שיין!
אַז זי האָט זיבן ציינדעלעך
און האָט — דעם זיבעטן חן!

אַז זי האָט גאָלדנע קוטשערלעך
און איינלעך — שטערן צוויי
און רויזן אַף די בעקעלעך —
צוויי רויזעלעך אין שניי.

און אַז זי האָט אַ מיילכעלע —
אַ זאַפטיק פרישע טרויב,
און אַז זי רופט אים „וועוועלע"
און וואָרקעט ווי אַ טויב.

און אַז איר פּנימעל איז מיד,
ווי ס׳איז די אָוונט-שעה —
צי ווייסט זי אַז דאָס באָבעלע,
דאָס ליכטיקס, איז נישטאָ?

און אַז פּאַר אירע קישעלעך
האָט זי דעם פּוך געפּליקט?
און אַז פּאַר אים די הענטשקעלעך,
האָט זי ניט אויסגעשטריקט?...

פון רויטן וואָל צוויי הענטשקעלעך
האָט זי אים צוגעזאָגט...
צוויי הענטשקעלעך מיט פינגערלעך,
ווי די, וואָס פּ ע ר ט ש י ק טראָגט.

איצט ליגט דער רויטער קנויל מיט וואָל
באַהאַלטן אין קאַמאָד
און וועגן זיינע הענטשקעלעך, —
ווייסט קיינער ניט... אַ סוד.

איצט גייט צו ווינטער, פּ י י ג ע ל ע!
און כ׳האָב קיין הענטשקעס ניט!
נאָר פּ י י ג ע ל ע, — זי וואָרקעט, ברומט
און ס׳פּנימעל אירס בליט...

זי ווייסט פון גאָרנישט, פּ י י ג ע ל ע,
און איר איז טאַקע וואויל.
די זון, זי זינקט; באַהאַלט זיך אוים,
ווי באָבעס רויטער קנויל...

גייט בעבזיק זיך מיט ניסעלען
באַגעגענען.
דאָס שבת-שטעטל שלומערט מיד,
ס'וועט רעגענען.

עס בלאָזט אין הינטערגעסעלע
אַ ווינטעלע.
— וואָס קאָלערט זיך? — אַ פּעסעלע?!
— ס'אַ הינטעלע!

אַ ווייס געקרייזלט הינטעלע,
אַ ברעקעלע!
אַ קליין, שוואַרץ חיריק-פּינטעלע
באַם עקעלע.

אַ פּלאַטשיק קמץ-נעזעלע —
אַ פּיצעלע!
אַ צינגעלע, — אַ גרעזעלע,
אַ שפּיצעלע!

עס טאַנצט אים פאַר די פיסעלעך,
דאָס שנעקעלע.
און ווינט אַזוי צוביסעלעך
דאָס עקעלע.

שטעלט אָן אַף אים די איינעלעך —
צוויי שפּינעלעך:
— כ׳קען כאַפּן קליינע פיינעלעך,
און פלינעלעך.

כ׳קען נאַשן מילך פון שעלבעלע,
פון טעצעלע;
צעקאַטעווען דאָס פעלבעלע
פון קעצעלע. —

עס שטעקט אַרוים אַ שפּיצעלע
פון צינגעלע:
— אָט — נעם אַהיים דאָס פּיצעלע,
שיין אינגעלע.

און בעבזיק גלעט דאָס פּינטעלע
באַם עקעלע:
— דער טאַטע האָט, קליין הינטעלע,
אַ שטעקעלע!

מאַקאַר — אַ שאַרפן העקעלע —
אַ מעסערל!
פּאַראַסקע האָט פיינט אַ שנעקעלע,
אַ פרעסערל.

און אינגלעך טאָרן ניט, בעבעלע,
ווי שקצימלעך,
זיך שפּילן — זאָגט דאָס רבילע —
מיט שרצימלעך...

— אַ העקעלע... אַ שטעקעלע...
הער, הינטעלע:
היט בעסער אַפּן עקעלע
דאָס פּינטעלע!

איך קען דיך, קליינטשיק בעבעלע,
ניט ראַטעווען.
עס קען דערפאַר דאָס רבילע,
אוי, קאַטעווען!

אוי, ק-אַ-ט-ע-ו-ו-ע-ן!

די „כאַסליערע״

אַראַסקע פוצט און פרינדעט זיך,
פאַרפלעכט די צעפ און קעמט זיך;
כאַפט אַלע מאָל אַ קוקעלע
אין שפיגל און פאַרשעמט זיך.

פאַרחידושט קוקט זי בעבזיק אָן:
— איר גאָרנישט צו דערקענען! —
די אויגן אירע פינקלען פייכט,
די באַקן פאַליען, ברענען...

אינמיטן מיטוואָך אָנגעטאָן
דאָס סיטצן קלייד מיט קווייטן.
ווי קומט צו איר גאָר טשאָבעטעס
געליאַמעוועט מיט רויטן?

אַ העמד מיט בלויע פאָלעקעס? —
אַ פאָיעס מיט אַ פרענזל? —
און אַפן קאָפ, פון קאַלינעס
און בלימעלעך, אַ קרענצל?

פאַראַסקע ריכט זיך אַז מאַקאַר
וועט קומען, און — אָט גייט ער!
מיט דריי באָיאַרענעס באַם זייט,
באָיאַרענעס באַגלייטער!

און אוי, ווי הויך זיי זעען אוים,
אונטער די אָוונט־שטראַלן?!
און זייערע שאָטנס פאַר די פּים, —
ווי לאַנג און שמאָל זיי פאַלן?!

און זייערע לייוונט־פּלודערן,
ווי ווים זיי שעמערירן!
און זייערע אַרבל, אינעם ווינט,
ווי בלאָזזעק, ווי פאָכירן!

אַזוינע רויטע גאַרטלען! און
די וואָנצעם — לאַנגע, דינע!
און בא מאקארן, — אוי, ווי ס׳ברענט
די קופּערנע טשופּרינע!

די זון פאַרגייט, דער מערב צאַנקט,
דער ווינטמיל גרויט און פלעקט זיך.
און בעבזיק קוקט און בעבזיק זעט
און בעבזיק עפּעס שרעקט זיך.

אים דוכט זיך, אַז ווי נאָר עס צינדט
זיך אָן דער ערשטער שטערן —
איז וועלן זיי פאַראַסקען טאָן
אַ כאַפּ און נעלם ווערן!

* * *

עס דרימלט בעבזיק און ער הערט
העט, ווייט אַ פידל רופּען;
אַ צימבל קלינגט... אַ שיכור זינגט
און פּים און שטיוול טופּען.

נאָר בעבזיקן איז אומעטיק...
איז מיד — — — ער וויל ניט הערן! — — —
ער וואָלט געוואָלט — ער וואָלט געוואָלט —
געוואָלט אַנשלאָפן ווערן!

דער שלאָף דערבאַרעמט זיך און שפרייט
פאַנאַנדער זיינע פליגלען —
נאָר פאַרן חלום האָט דער שלאָף
קיין שלעסער און קיין ריגלען...

אים חלומט זיך: פ אַ ר אַ ס ק ע הענגט
צום ווינטמיל צוגעבונדן;
אַרום די לענדן פלאַמט איר קלייד
ווי פעבערס אָנגעצונדן...

די צעפ די פלאַקסענע, אין ווינט,
אַרום דעם קאָפ צעפלאָכטן.
די אויגן צוגעמאַכט... דער האַלדז
פאַרוואָרפן, ווי געשאָכטן!

און אונטער דער לבנה טאַנצט
מ א ק א ר אַזוי און פרייט זיך! —
פ אַ ר אַ ס ק ע הענגט... פ אַ ר אַ ס ק ע ווינט...
דער ווינטמיל, — דרייט זיך, דרייט זיך.

שניי אַפן באַרג

די גאַנצע לאַנגע נאַכט האָט ווייס
דער ערשטער שניי געשאָטן.
איצט ליגט דער מאַרק אַ ליכטיקער
פון קיינעם ניט צעטראָטן.

ווי גוט וואָלט זיין—טראַכט בעבזיק—ווען
דער קיסר זאָל באַפעלן —
אַז קיינער זאָל אין ווייסן שניי
קיין פוס ניט טאָרן שטעלן.

און ניט נאָר טרעטן אַפֿן שניי
זאָל קיינער מער ניט טאָרן —
מיט פֿערד און שליטן זאָל מען אויך
אין שניי ניט טאָרן פֿאָרן!

און קינדער זיצן אינדערהיים,
און גייען ניט אין חדר,
און עסן ברויט מיט פֿאָווידלע
דעם גאַנצן טאָג כּסדר.

בלויז פֿייגל פֿלאַטערן אין לופֿט,
און ס'פֿאַלן פֿון די פֿליגלען
די שאָטנס אַפֿן קאַלטן שניי,
ווי וואָלקנדלעך אַף שפּיגלען.

און פֿון די קוימענס אַרויס
זיך הייבן הויך און העכער
טשופּרינעס רויך און שלאָגן אָפּ
זיך אָן די בלויע דעכער.

איז — וויל דער קיסר אָבער ניט
באַ אים קיין עצות פֿרעגן.
און טרעטן אַפֿן ווייסן שניי
וועט יעדער איינער מעגן.

און אָט־אָ שלעפּט זיך שוין פֿון סטאַוו
דעם וואַסערפֿירערס פֿעסל,
און מעכטשע קצבֿ שלעפּט אַ קאַלב
פֿון מאַרק צום קוילער־נעסל.

מ ע כ ט א ו י ק ו צ י ק פֿאָרט רייטנדיק
אַף זיין בולאַנעם לאָשיק,
און גרונע קורעלאַפּניטשקע —
דריי הינער טראָגט אין קאָשיק.

און פונעם ווייסן שניי וועט באַלד
אין גאַס אַ קאַשע ווערן.
און — ניסל, נעבעך, האָט קיין שיך
און ער האָט קיין לאַנטערן.

און לערנען נעמט מען היינט באַנאַכט,
באַם ליכטעלע, גאָטס תורה.
און גייען אין דער פינצטער, שפּעט,
האָט בעבזיק עפּעס מורא.

דערווייל איז שיין: עס ליגט דער מאַרק
אַ זילבערנער אינמיטן,
און פונדערווייטנס, אַפן באַרג
קאַראַבקעט זיך אַ שליטן.

דאָס פערדל בראָדזשעט ביזן בויך
אין שניי, ווערט שיר דערטרונקען.
דער שליטן נורעט זיך אין באַרג —
ווערט ממש איינגעזונקען!

און בעבזיק קוקט און ס'דוכט זיך אים:
דער שליטן פאָרט און — פאָרט ניט!...
עס שפּריצט דער שניי, עס בליצט דער שניי
און דער געשפּאַן, — פון אָרט ניט!

עס סווישטשעט אינעם ווינט די בייטש,
נאָר, — ס'איז אומזיסט דאָס טרייבן.
דער פערד־און־שליטן אַפן באַרג —
וועט דאָרטן שוין פאַרבלייבן...

נאָר אַפן וועג צום חדר קוקט
זיך בעבזיק אום אַהינטער:
דער פערד־און־שליטן איז נישטאָ,
און אַפן באַרג איז ווינטער!

בלויז פונעם אויפגעשטויבטן שניי
נאָך זעט ער פונקען בלישטשען
און אינעם ווייסן ווינט די בייטש,
אים דאַכט זיך, הערט ער סווישטשען...

ער זיצט און לערנט, און ער הערט
דעם ווינט אינדרויסן ברומען:
— אַ פרעמדער... אַפּן שפּיץ פון באַרג
אין שניי איז אומגעקומען!

עס זינגען קינדער שפּעט באַנאַכט.
אין גאַס אַ מרה־שחורה:
געלערנט האָבן אינגעלעך,
באַם ליכטעלע, גאָטס תורה.
עס טוט דער שניי אין גאַס אַ ווײ
און קינדער האָבן מורא —
אַל תירא, עבדי יעקב!

לאַנטערנעלעך אין בלויען שניי
און שטערן אַף די דעכער.
און די קאַזאַרמע קוקט אַף זיי
מיט בלינדע שויבן־לעכער,
און ס׳בילן הינט אין בלינדן ווינט —
נו, קינדער — שטאַרקער, העכער!
אַל תירא, עבדי יעקב!

לערנט קינדערלאך מיט גרייס חשק

ווער וואַקלט זיך עס דאָרט אין שניי?
— דאָס גייט פון שענק אַ פויער.
ווער כליפּעט עס אין ווינט אַזוי?!
— ס'איז דער בית-עלמין-טויער!
ווער יאָמערט עס? — אַ סאָווע קלאָגט
אַפן דאַך פון גלחס מויער!
אַל תירא, עבדי יעקב!

עס קוקן אין דער גאַס אַריין
פאַרשטאַרטע בעלמע-שויבן,
און וואו ניט וואו — אַ ליכט, אַ האַנט
און פייכט פאַרזאָרגטע אויגן...
נו, קינדער, אַלע מיטאַמאָל!
די פּאָלעס אויפגעהויבן! —
אַל תירא, עבדי יעקב!

— ווער שאַרט זיך עס? ווער שפּאַרט זיך עס
פון ווינט און שניי געטריבן?
— דאָס קלענצטע לעצטע אינגעלע,
דער זיבעטער פון זיבן,
דאָס אינגעלע איז נ י ס ע ל ע...
אַליין אין גאַס געבליבן —
אַל תירא, עבדי יעקב!

געלערנט האָט דאָך נ י ס ע ל ע,
באַם ליכטעלע נאָטס תורה...
האָט נ י ס ע ל ע, אַ ביסעלע,
אַ קאַפּיטשקעלע מורא.
שטעלט נ י ס ע ל ע אַ פּ י ס ע ל ע
און זינגט מיט מרה-שחורה —
אַל תירא, עבדי יעקב!

אונטער אַ שטרויענעם דאַך

דער טאַטע האָט געשאָנקען מאַקארן אַ פערד.
מאַקאר האָט געקויפט זיך אַ ווינקעלע ערד,
פון ליים־גרוב אַ וואָגן מיט ליים זיך געבראַכט
פאַר זיך און פּאַראַסקן אַ כאַטקע געמאַכט.

אַ ברונעם געגראָבן און בוימער פאַרזעצט,
געפלאָכטן אַ פלויט און געשטריקט זיך אַ נעץ;
באַם נאָענטסטן שכן אַן אַקער געבאָרגט,
מיט נויטיקער זריעה אין צייט זיך באַזאָרגט.

פּ אַ ר אַ ס ק ע האָט עופות, אַ שפּינראָד און פלאַקס,
אַ קליינע איקאָנע, אַ קאַניץ מיט וואַקס.
פאַרקלערט זיצט פּאַראַסקע באַם שפּינראָד
און שפּינט
די הייליקע מ אַ ר י ע — באַם האַרצן דאָס קינד —

פון וואַנט קוקט אַרונטער צום קאַניץ, וואָס ברענט;
צום פאָדים, וואָס לויפט דורך דער שפּינערינס הענט...
זי הערט אינעם שאָרכן פון שפּינראָד און ליין
אַ סוד, וואָס די שפּינערן שפּינט אין אים איין...

מאַקאַר זיצט באַם אויוון און רויכערט און קלערט:
— דער ווינטער — אַביסל צו לאַנג שוין געווערט.
ער האָט שוין צעאַקערט זיין ווינקעלע ערד...
וואָלט וועלן שוין וויסן... וואָס איז אים באַשערט?!...

די הייליקע מ אַ ר י ע, פּ אַ ר אַ ס ק ע, מ אַ ק אַ ר —
אינדרויסן דער שניי און אין הרובע דער זשאַר...
דער וואַקסענער קאַניץ, דאָס פלאַקס און דער סוד...
עם זשוזשעט דער פאָדים צווישן שפּינדל און ראָד...

דער בונט

מנשה רויכערט שוין! —
איז דער רבי אונדז מודיע.
— נו, קומט אים ניט דערפאַר
אַ לייטישע עליה?!

ער האָט אים ערשט באַזוכט,
און — דאַנקען גאָט געפונען!
אין אַלע קעשענעס
פאַרשיידענע טיטונען.

מאַכאָרקע, קאָרינצעס,
און רעשטל-ציגאַרעטלעך;
ציגאַרן-נאָפּעלעך,
בוריאַן און בעזעם-בלעטלעך.

און אמתן טיטון,
יאָ, טערקישן אפילו!
דער רבי שמייכלט: ווייסט,
דיר פעלט נאָך אַ נאַרגילע!

וואָס איז דאָס? ווי אַזוי
מען רויכערט אַ נאַרגילע?...
מיטן קעזעקל אַרויף...
און ליגנדיק, במחילה!

בלויז איינמאָל ווייזן דיר.
אַ גוטע קאָפּ... וועסט קענען!
אָט לייג זיך וועסטו זען, —
ס'וועט רויכערן און ברענען! — —

מ נ ש ה לאַכט זיך אויס
פון קאַטערזשניקס לצנות:
אים ניט דאָס ערשטע מאָל...
און, — כ׳לעבן — אָן סכנות!

געהיצט, געשוויצט — אַיי, שמיץ!
עס שרפעט, ווי דער שטיינער...
איצט זיצט דער רבי בלייך.
אַ פּנים פון אַ פּגר.

נאָר סטראַשען סטראַשעט ער:
— פון רויבערן, גאָט זאָל היטן — — —
הייבט אָן צוביסלעך
אַ בערדעלע זיך שיטן.

און ס׳נעמט, ניט דאָ געדאַכט,
זיך גלוסטן דיר אַ כלה! —,
מ נ ש ה לאַכט זיך אויס:
ער שרעקט די גענדז. נו, מאַלע,

וואָס ער מארודיעט דאָרט!
ווען ער זאָל גלויבן אַלעם —
וואָלט ער שוין לאַנג געהאַט
אַ באָרד און — ז י ב ן כלות!

אַמאַי זיין ברודער בער, —
איז עלטער פון זיי אַלע,
און רויבערט דוקא ניט
און — האָט שוין לאַנג אַ כלה!

ער האָט אַ בערדעלע —
ווען ער וואָלט דאָס ניט שערן,
וואָלט לאַנג שוין פונדערפון
אַ באָקן-בערדל ווערן.

און ער וועט אויך ווי ב ע ר
דאָס בערדעלע זיך שערן.
נאָר פאַר אַ מיידעלע —
קיין חתן קיינמאָל ווערן!

מ נ ש ה רויכערט. יאָ!
ער קען זיך שוין פאַרציען!
און לאָזן בײנגעלעך
פון רויך אינלופטן פליען;

און בלויע פײנגעלעך,
און קרײזלדיקע זאַנגען;
און לאָזן דורכן נאָז
דעם רויך אין זיג-זאַג שלאַנגען.

ער לערנט יעדערן...
אפילו אונדזער נ י ס ל
קען אויך שוין רויכערן,
פאַרציען זיך אַביסל.

דער רבי ווייסט און — שאַ!
האָט אויפגעהערט צו סטראַשען.
און ב ע ב ז י ק? ב ע ב ז י ק קען!
באַלד בעסער פון מ נ ש ה ן!

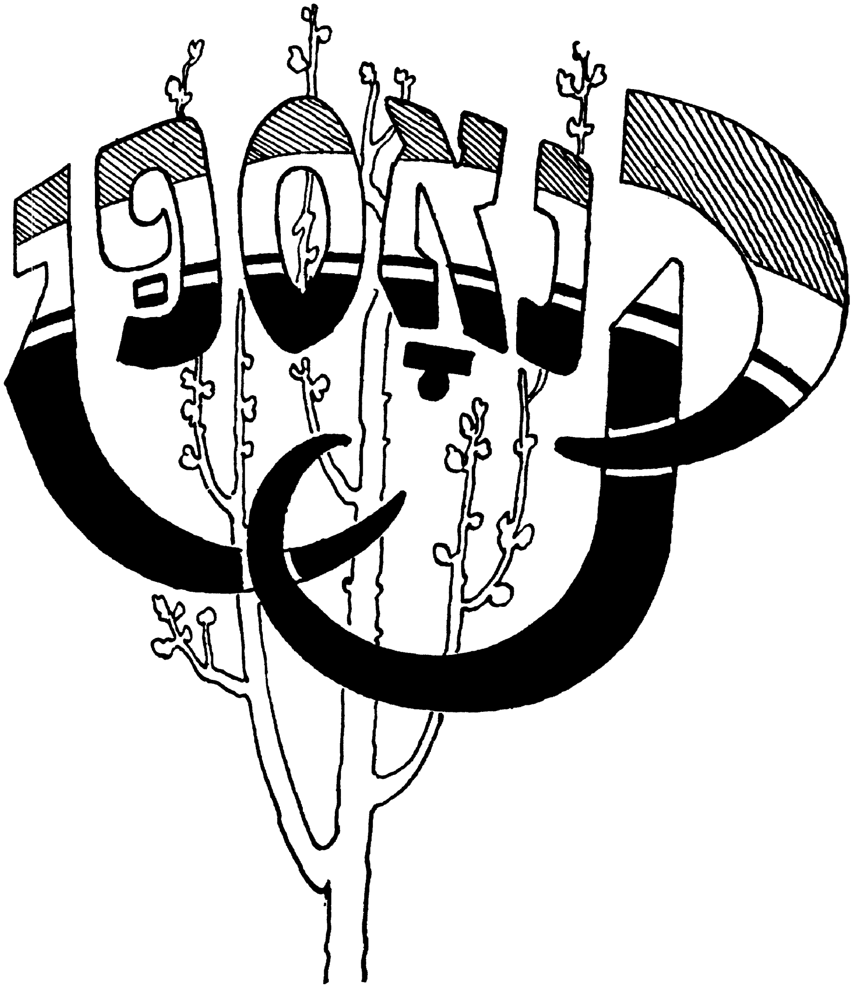

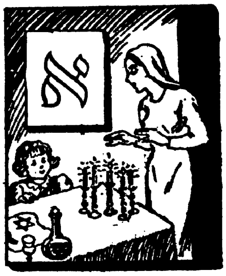

און ב ע ב ז י ק נ י ט אין חדר
צום ליטווישן מלמד.
דער טאַטע זאָגט: — דער ליטוואַק
שטעלט קינדער אַף אַ מעמד!

דער ליטוואַק איז אַ למדן
און לערנט לויט מעטאָדע
די קינדער לייענען, שרייבן,
און דקדוק... ס'היינט די מאָדע.

און ב ע ב ז י ק ן געפעלט ער,
דער ליטוואַק מיט דיברילן,
וואָס האַלט אַז קינדער דאַרפן,
חוץ לערנען, אויך זיך שפּילן...

ער זאָגט — די בעסטע אינגלעך
האָט ער זיך אויסגעקליבן...
און נ י ס ע ל ע איז נעבעך
באַם ר מ אַ י דאָרט געבליבן...

און דאָ איז אַלצדינג אַנדערש!
די רביצן אפילו —
אַ שלאַנקע, ווי אַ פּריצע;
אַן אידעלע, אַ שטילע.

און אַז זי רעדט צום רבין
פֿאַרשמעלערט זי די אויגן
און זינגט אַרויס די ווערטער —
געמאָסטן און געוואויגן.

אַ טעכטערל פֿאַרמאָגט זי —
אַ ליכטיקס מיט אַ צעפּל;
מיט קאַרשן־שוואַרצע אויגן
און בעקלעך ווי עפּל.

דאָס טעכטערל הייסט פֿ ר י י ד ל
און מאַכט צום רבין חנדלעך,
און ווייזט דערביי צוויי שורות
מיט פּערלדיקע ציינדלעך.

און ליפּעלעך פֿאַרמאָגט זי —
צוויי שנירעלעך קאַרעלן.
זי וואָלט אפילו נ י ס ל ע ן,
טראַכט ב ע ב ז י ק, אויך געפעלן!

און אַז באַ פ ר י י ד ל ע ן נעמען
די שוואַרצע אויגן גלאַנצן —
טראַכט ב ע ב ז י ק אַז דער ר מ אַ י
זיניט אומגערעכט אינגאַנצן...

אַז רויכערן א י ז אַ קליפּה!
און ב ע ב ז י ק טוט אַ נדר:
ניט רויכערן מער... און בעסער
אין זין האָבן דאָס חדר...

נאָר פרײדל, — רק זי שמייכלט
מיט אירע שוואַרצע אויגן,
און בעבזיק ברעכט דעם נדר —
נישטאָ, אַוועקגעפלויגן!...

פאַררוקט זיך אין אַ ווינקל,
וואו ס'זעט אים ניט קיין פויגל, —
פאַרדרייט ער זיך אין וויכער
פון רויך און בלויע בייגל...

עס ציען זיך זיידענע זאַנגען,
עס שווימען זילבער רינגען;
און סאַמעטענע סטענגעס
און בלויע שמעטערלינגען...

געקרויזטע וואָלקן־פליטער...
אַ דינער רעגנבויגן...
אַ שמייכל צווישן לאָקן
און, — אויגן, אויגן, אויגן!

בעבזיק און פריידל

דאָס פּאַפּירענע פערדעלע

די מאַמע ניסעלעס איז קראַנק.
זי ליגט צו בעט כסדר.
האָט ניסעלע אינמיטן זמן
געמוזט פאַרבויגן חדר...

איז זיצט ער אין דער אַלטער קלויז
און לערנט פאַרזיך תורה.
די אַלטע קלויז איז טוכלע, גרויס
און גרוי פון מרה-שחורה.

אין שעה פון וואַרעמעס, בשעת
דאָס חדר ווערט אַנטשוויגן,
הערט בעבזיק פון דער אַלטער קלויז
זיין ניסלס תורה-ניגון.

און בעבזיק קען דעם ניגון שוין
בעת לערנען ניט פאַרגעסן:
– זיין ניסעלע איז הונגעריק...
ער האָט ניט וואָס צו עסן!

פון וואַרעמעס שפּאָרט בעבזיק אָפּ
אַן איי, אַ שטיקל קוכן:
פאַר ניסעלען... זיין ניסעלע!
אָט, זאָל ער אויך פאַרזוכן...

נאָר ניסעלע איז חושד אים:
פאַרטיילט און – לאָזט פאַר זיך ניט!
און בעבזיק זעט אַז ניסעלע
גייט באָרוועס... האָט קיין שיך ניט.

* * *

די זון פאַרגייט און מאָלט אין רויט
פון קלויז די שמאָלע פענצטער.

עס הוידן גרויע שאָטנס זיך.
זיין ניסעלעם — דער קלענצטער.

אַ ליכטל ברענט... פיר קליינע הענט...
פיר שמייכלענדיקע אויגן...
אין ליכט, אין געלן, שעמערירט
פאַפיר אַ ווייסער בויגן...

אין שטילער נאַכט האָט ניסעלע
אַ פערדל אויסגעמאָלן,
ער וויל דאָס שענקן בעביזיקן.
פאַרן קוכן אים באַצאָלן...

נאָר בעביזיק קווענקלט זיך און זאָגט:
— כ'האָב שיך געקויפט פאַריאָרן —
איך טראָג זיי סיי ווי סיי שוין ניט —
צו קליין אַף מיר געוואָרן...

איז — לאָמיר ביידע, ניסעלע,
אָט, גלייך אַף גלייך זיך בייטן!
אי דו וועסט האָבן שיך און איך,
אַ פערדעלע צום רייטן...

מיר וועלן קויפן זיך אַ כאַרט;
אַ ביקס מיט זיבן רערן
און גיין אין ווילדן וואַלד אַריין
און שיסן זיבן בערן...—

— זיין חבר בעביזיק איז אַ לץ —
טראַכט ניסל און צעלאַכט זיך.
דער אַלטער פרוש טוט אַ ברום,
דאָס ספר זיינס פאַרמאַכט זיך;

די ווייסע ברעמען שטייפן אוף
אַריבער זיינע ברילן:
— מ־מ־ז־ר־י־ם — — ע־כ־ב־ר־ש־י־ם — — וואָן!
וואָס הייסט — — אין קלויז זיך שפּילן?! — — —

נאָר ב ע ב ז י ק האָט אַ פערדעלע!
דער פּרוש — פּיס, ווי קלעצער
און אָפּן שטייט צום גאַס די טיר,
און קיינער היט דאָס פענצטער...

— ווער רייט עס אין דער שטילקייט פון
דער נאַכט אַזאַ פאַרשייטער? —
— ס'איז נ י ס ע ל ע ס זשערעבטשיקל,
און ב ע ב ז י ק איז דער רייטער!

דער מאַרק איז גרוי, די נאַכט איז בלוי,
דער הימל אויסגעשטערנט.
און פון דער קלויז קלינגט העל אַרויס: —
זיין נ י ס ע ל ע, ער לערנט!

עס אַמפּערן זיך תנאים צוויי —
אַ חרפּה צו דערציילן —
געפונען האָבן צוויי אַ קלייד
און מ'קען זיך ניט צעטיילן...

דער שרייט — סע מיינס! און דער — סע זיינס!
מע הערט ניט אויף זיך קריגן!
דערציילט עס נ י ס ע ל ע דער נאַכט
און דווקא מיט אַ ניגון.

און ער האָט היינט מיט נ י ס ע ל ע ן
געטיילט זיך און געביטן...
און ס'האָבן קיין תנאים זיך
ניט אַריינגעמישט אינמיטן...

דאַריבער קלינגט אַזוי און זינגט
פון קלויז אַרויס זיין ניגון — —
אוי, נ י ס ע ל ע! דיין באַנק איז האַרט,
און מיר איז ווייך צו ליגן...

אַזוי איז דאָס געווען

מחמת ניסלס מאַמע איז געשטאָרבן
און איר איינציק קינד געלאָזן
אין דער וועלט כמעט אָן קיינעם, —
האָט דער האַרבסט דעם הימל גרוי געפאָרבן
און די כמאַרעס, דריי מעת-לעת כסדר
האָבן גאָרניט אויפגעהערט צו וויינען.

אינעם טאָג פון דער לויה,
בעת דער יתום ניסל
האָט אַרויסגעשלוכצט זיין ערשטן קדיש —
האָט דער ווינט געוואויעט ווי אַ חיה,
אונטער זיך די שוואַרצע ערד געריסן.

בעבזיק ווישט די טרערן:
— וואָס וועט איצט פון ניסלען ווערן?! —
— ניסעלע וועט פאָרן
צו אַ וויטן, פרעמדן קרוב,
אין אַ שטעטעלע, פאַרוואָרפן — וויט פונדאַנען.
דאָרט איז אויך אַן אַלטע קלויז פאַראַנען,
און אַ פרוש מיט אַ קוליע,
מיט געליימטע הענט צעדאַרטע,
און אַ חלבנע ליכטל
און אַ באַנק אַ האַרטע.

און דער וויטער, פרעמדער קרוב
וועט אַוודאי אים ניט שטערן
גייען באָרוועס, אַז די שטיוול
וועלן אים צעריסן ווערן; —
עסן טעג באַ פרעמדע טישן
ניט פאַרוווערן.

און אַזוי איז דאָס געווען:
אין אַ גרויען ווינטער מאָרגן
האָט דעם באַלעגאָלעס בויד־און־שליטן —
טיף אין שניי אַריינגעשניטן —
זיך גערירט און מיטגענומען
נ י ס ע ל ע ן אין וועג אין וויטן.
קיינער אויסער ב ע ב ז י ק ל זיין חבר
איז געקומען אים באַלייטן.
ב ע ב ז י ק קלאָמערשט האָט געשמייכלט...
נ י ס ל —
אויך אַביסל.
נאָר אַז נ י ס ל האָט די הענטלעך אויפגעהויבן,
בעת דער שליטן האָט פאַרדרייט זיך נאָכן טויער, —
האָט ערשט ב ע ב ז י ק רעכט באַנומען
וויפיל צער און וויפיל טרויער
עס שרייט אַרוים פון נ י ס ל ס שטומע פינגער;
וויפיל ביינקעניש זיין בלוט האָט מיט זיך
מיטגענומען,
וויפיל שרעק עס ליגט פאַרזיגלט
אין זיין שמייכל אין זיין שטומען!

ניט אומזיסט האָט זיך דער שליטן
אַזוי טיף אין שניי אַריינגעשניטן.
ניט אומזיסט געבראָדזשעט
האָט דאָס פערד אין שניי ביז צו די ציינער —
גלייך ס׳וואָלט שלעפּן הינטער זיך
אַ שווערע משא שטיינער.

הינטערן באַרג איז מיטאַמאָל דער שליטן
איינגעזונקען,
אוים דער ווייסער בורע שניי —
גרינלעך־בלויע פונקען
אינעם ווינט.

בריוו

ניסל בענקט. ער שרייבט דאָס נאָכאַנאַנד
ב ע ב ז י ק ן, זיין חבר:
„אוי, מיין בלוט ווערט מיר צו גאַל
און מיין האַרץ — צו זשאַווער."

אותיות שרייבט ער דריבניקע, און שורהלעך —
פערעלעך געקליבן.
אָן אַ שיר אַזעלכע אומעטיקע בריוועלעך
האָט ער אים געשריבן.

אָ־די אַלע שיינע בריוו וואָלט ער געוואָלט
פ ר י י ד ע ל ע ן זיי ווייזן
און איר זאָגן: — אוי, דער זשאַווער עסט זיין האַרץ...
ס'האַרץ איז ניט פון אייזן! —

ניט נאָר נ י ס ע ל ע ס געפערלטן כתב־יד
וויל ער ווייזן פ ר י י ד ל ע ן.
שענער נאָך איז נ י ס ע ל ע ס געמעלעכצן —
פליטערלעך מיט דריידלען...

אונטער יעדן בריוועלע אַ מאָלעריי —
וויל מיט אים זיך טיילן —
מחמת דאָס דערציילט אים מער ווי פיל עס קען
אים אַ בריוו דערציילן.

איינמאָל האָט ער אים געשיקט אַן אָדלערל
מיט געליימטע פליגל
און אַנאַנדערשמאָל — אַ ליכטעלע, וואָס צאַנקט
צוקאָפּנס פון אַ וויגל...

און אַנומעלטן — אַן אָפגעשיילטן בוים
מיט אַ גרינעם צווייגל...
איצטערט שיקט ער אים אַ קאַנערייטשיקל
אין אַ דראָטן שטייגל.

פ ר ײ ד ע ל ע וועט נאָר אַ שמייכל טאָן
וועט ס׳ביימל נעמען בליען
און דאָס ליכט צעפלאַמען זיך... דאָס אָדלערל —
אָנהייבן צו פליען...

און דאָס קאַנערייטשיקל אין שטייגעלע —
זיך פאַנאַנדערשפילן.
אפשר וועט פונוויטנס נ י ס ל ם הארץ
אָט דאָס אַלץ דערפילן?

פילן ווי זיין חברס הארץ האָט בענקענדיק
רק צו אים געצויגן,
זיך געריסן ווי אַ פייגעלע פון שטייג
אָבער ניט דערפלויגן...

א י י נ ג ע פ אַ ל ן

ער פעטער מ א י ר פון פישטשאַן
איז פלוצים אָנגעפאָרן.
— אין דאָרף איז שלעכט. ס׳איז מיטאַמאָל
אים דאָרטן ענג געוואָרן...
וואָלט וועלן צווישן אידן באַטש
דערציען ס׳ביסל יאָרן. —

— דער גוי איז אָרעם ווי דער טויט
און שלעכט — ניט אויסצוהאַלטן!
דאַרפסט היטן ס׳ביסל „אָרעמקייט"...
פאַרדעקן דאָס... באַהאַלטן —
אַז ניט קען ער דיר מיט דער האַק
באַנאַכט דעם קאָפ צעשפאַלטן.

דער פויער פאָרט מיט דעם געדאַנק
שוין איצט אַף די יאַרידים:
— ער האָט געהערט אין „קארטשמע" אַז
מען קלייבט זיך שלאָגן אידן...
ווען ניט די קצבֿ'ניוקעס און
די זוואָשטשיקעס און שמידן —

וואָלט אַ פּאָגראָם אין גראָניוועקע
פון לאַנג שוין אויסגעבראָכן,
אַ פּויער האָט דאָרט בעת יאַריד
אַ אידן שוין דערשטאָכן,
דערפאַר וואָס ער האָט ניט דערלאָזט
באַראַבעווען זיין שכן.

נישטאָ דער טאָג כמעט מען זאָל
ניט הערן פון געשלעגן.
עס איז אַ פּחד היינט באַנאַכט
צו זיין וואו אונטערוועגן...
און פליט אַ שטיין — בויג אָן דעם קאָפּ
און שטעל זיך ניט אַנטקעגן.

דער פעטער מ א י ר ז'מיטאַמאָל,
ווי עפּעס איינגעפאַלן.
וואו איז דאָס אינגלשקייט, וואָס פלעגט
אין זיינע אויגן שטראַלן?
דער טראָט איז שווער... ער שלעפּט די פיס
נאָך זיך, ווי טויטע שפּאלן...

די ווייסע באָרד אפילו האָט
איר ליכטיקייט פאַרלוירן.
די הענט, ווי קלעצער הענגען נאָך
אַזוי ווי אָפּגעפרוירן...
די אויגן ווי אין אַ טומאַן —
פאַרבלאָנדזשעטע... פאַרלוירן...

דער טאַטע קוקט אַף אים און זיפצט,
דער מאַמעס אויגן טרערן,
און ב ע ב ז י ק קוקט אים אָן און ס׳קנייטשט
זיך אים דער ווייסער שטערן:
— דער פעטער מ א י ר פון פישטשאַן!
וואָס וועט עס פון אים ווערן?

און פ י י ג ע ל ע, זי שטיפט און לאַכט
און מאַכט צום פעטער חנ׳דלעך.
זי בלינצלט מיט די אייגעלעך
און שטשירעט מיט די ציינדלעך —
דעם פעטערס אויגן טליען אוף:
— אוי, מיר פאַר דיינע ביינדלעך!

דעם אַלטנס קניען גיבן נאָך,
דער רוקן נעמט זיך בויגן —
אינמיטן שטוב, אַף אַלע פיר, —
דער פעטער אויסגעצויגן:
— נישקאָשע, ס׳קען נאָך פאַר אַ בער
דער אַלטער פעטער טויגן!

די זון פאַרגייט און בראָנזיק רויט
די שויבן נעמען גלאַנצן:
— העי, ווער וויל זען אַ ווייסן בער
מיט לאַפּעס גרויסע טאַנצן?!
אַ בער מיט רויטע אויגן צוויי
און אָן אַן עק אינגאַנצן?!

דער ווייסער בער — אַהין, אַהער.
ער טאַפּטשעט, האָפּקעט, דרייט זיך.
און פ י י ג ע ל ע זיצט רייטנדיק
אַף אים און קוועלט, און פרייט זיך.
זי פּאַטשט מיט בײדע הענטעלעך
און לאַכט אַזש זי פאַרגייט זיך!

איבערשרעק

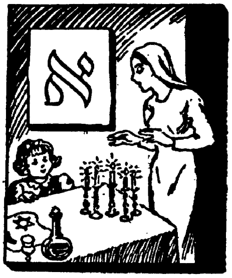

פרעמדער סוחר איז דאָס שטעטעלע
פאַרבייגעפאָרן
און מער ניט ווי דערמאָנט דאָס וואָרט —
פ אָ ג ר אָ מ ע ן !
און ס׳האָבן זיך אינמיטן העלן טאָג
פאַרמאַכט,
ווי דורך אַ כשוף אַלע קראָמען.
געזעען האָט שוין איינער אַפן טראַקט
אַ באַנדע שיכורע מוזשיקעס.
אַ צווייטער האָט באַמערקט הינטערן וואַלד
קאַצאַפּעס: העק און זעק און דריקעס.
אַ דריטער האָט אַליין געזען בשעת ער איז
פאָרהילער סאָבערנע זאוואָד פאַרבייגעפאָרן —
אַ וואַלד פון שוואַרצן רויך ... אַ פערטער
האָט געהערט,
אַז פון טארעשטשיוו איז אַ באַרג מיט אַש
געוואָרן ...

און ב ע ב ז י ק זעט — דער טאַטע מאַכט
די לאָדן צו;
פאַרקייטלט, שווייגנדיק, די טירן.
אין שטוב ווערט טונקל מיטאַמאָל. די מאַמע זיצט
אין ווינקל בלייך, האָט מורא מיט אַ ברעם צו רירן.
דער טאַטע אָבער שפּאַנט מיט איילנדיקע,
ניכע טריט.
דער שאָטן הינטער אים לויפט נאָך,
ווי ער וואָלט וועלן אים דעריאָגן ...
אַ פחד פאַלט אַף ב ע ב ז י ק ן :
— וואָלט כאָטש דער טאַטע טון אַ הוסט, אַ זיפץ ...
זיך טאָן אַ בייזער ... עפּעס זאָגן ! ...

דער זייגער בלויז—ער טיקעט אין דער פינצטערניש
און קלאַפּט אַלץ שנעלער, טעמפּער, כמורנער,
ווי ער וואָלט וועלן פון דער וואַנט אַרונטערשפּרינגען.
דאָס טיקען ווערט געדיכטער, פולער, שווערער,
העכער, —
אָט וועט עס באַלד — דאָס איינציקע גערויש —
דעם טאַטנס איילנדיקע טריט פאַרשלינגען.

און בעבזיקן ווערט ענג אין האַלדז.
עס פעלט אים לופט צו אָטעמען ...
אים ציט אין גאַס אַריין ... אין דרויסן ...
— ביז וואַנען וועט עס זיין אַזוי ?!
וואָס איז דער טאַטע מיטן שפּאַנען אויסן ?!
אַ קוק טאָן אַפן הימל כאָטש !
זאָל זיין אפילו דורך אַ לאָדן־שפּאַרע ! —
דער הימל ענגט אַן אויסגעשייערטער,
פון הינטערן וואַלד אַפיר זיך שפּאַרט
אַ ווייסע שעפּסן כמאַרע.
באַם גלח, קעגנאיבער, הוידן זיך אין ווינט
די לאָדן און עס וויגט זיך שלאַבעריק דער טויער.
אַ וואָגן סקריפּעט אַף די הרודעס פון דער גאַס
און אינעם שאָטן פון די גרויע ווענט
זיך שאַרט פאַרביי אַ בלודנער פויער.
און פונדערווייטנס גייט אַף זייער הויז —
מאַקאַר און הינטער אים — פּאַראַסקע !
מאַקאַר טראָגט הינטערן גאַרטל איינגעשטעקט
אַ האַק,
פּאַראַסקע—אַף די פּלייצעם עפּעס אין אַ זאַק...
עס עפנט זיך באַ בעבזיקן פאַנאַנדער ברייט
דאָס מויל.

פון האַרצן דראַפּעט זיך צום האַלדז אַן אויסגעשריי
נאָר בלייבט פאַרוואָרגן שטעקן הינטערן
לעפּעלע באַ אים,
ווי אַ פאַרקילטער דריליע קנויל ...
די טויטע שטילקייט, דוכט זיך אים, לויפט אויף,
ווערט אופגעשוואָלן, אַזש עס פּלאַצן שיר די ווענט.
וואָס שמייכלט עס דער טאַטע אַזוי פריקרע זיך
אין באָרד אַריין?
וואָס איז באַ אים דאָס פּנים אַזוי מוראדיק צעקרימט?!
וואָס טרייסלען זיך באַ אים אַזוי די הענט!? —
וואָלט בעבזיק ניט געוואוסט, אַז דאָס איז ער, —
וואָלט ער אים בשום אופן ניט דערקענט!
און — פּלוצים לאַכט דער טאַטע זיך פאַנאַנדער
אַף אַ קול:
— אָט, קום אַהער, מיין ווייב!... מיר האָבן געסט!...
געקומען היטן אונדזער האָב און גוט... דו זעסט?
פּ אַ ר אַ ס ק ע   און   מ א ק א ר!

אין אָוונט בעת די זון האָט אָנגעהויבן אונטערגיין
האָט אַפן באַרג באַוויזן זיך אַ מחנה פּויערים,
מיט רידלען אַף די אַקסלען און מיט אַ געזאַנג
געלאָזט זיך מיטן שליאַך אין שטאָט אַריין.
די בליאַסקענדיקע רידלען האָבן רויט
געשימערט קעגן טונקעלען גאָלד
פון לעצטן אָוונט־שיין.
אַ שטערן בלינקט
אין נאָם
אַריין.

פאַרטאָג, אַז בעבזיק האָט זיך אופגעכאַפּט פון שלאָף
האָט ער געהערט פ אַ ר אַ ס ק ע ן יאַכמערן אין קיך.
די מאַמע האָט געוויינט און מיט אַ הייזעריקן קול
געטענהט און געבייזערט זיך.

פ אַ ר אַ ס ק ע שווערט זיך, אַז זי האָט
קיין בייז חלילה ניט געמיינט.
ניט מער — מ א ק א ר — ער טענהט רק:
—פאַרוואָס קומט פרעמדע זאָלן איזדיעקעווען ?!...
אַ פרעמדער קען, חלילה, נאָך דערלאַנגן מיט
דער האַק — —
און — — וואָט, טאַק!

דער טאַטע לאַכט און זאָגט איר צו —
אַז ער וועט האַלטן נאָר באַ פאָרן קיין אַמעריקע,
וועט ער מ א ק א ר ן שענקן פאַרדערפאַר...
די רויטע מעלקעדיקע קו.
און אַלם אַן אָדעראָף—וועט ער איר געבן איצט
אַ גאַנצן לאַבן קאָרן ברויט.
און,— זאָל זי אויפהערן צו וויינען מחמת ס'וועדן איר
די אויגן, נעבעך, רויט...

אין וועג אַריין

אין וועג אַריין

אַ פּנים אַז דער טאַטע, ב ע ב ז י ק ס,
האָט קיין חזק ניט געמאַכט,
בעת ער האָט פּאַראַסקען אויסגערעדט
דאָס האַרץ,
און קלאָמפּערשטן דערביי געלאַכט —
„אַז ער וועט האַלטן נאָר באַ פּאָרן
קיין אַמעריקע,
זאָגט ער איר צו, —
מ א ק א ר ן שענקן פּאַרדעפּאַר...
די רויטע מעלקעדיקע קו."

איז, מילא — וועגן דער מתנה — בלייבט צו זעען נאָך.
נאָר וועגן פּאָרן קיין אַמעריקע,
איז רעדט מען שוין אין שטוב די גאַנצע וואָך.
פּאַראַנען שוין אפילו קונים אַפן הויז
און אַפן מעבל... מער ניט וועגן בעטגעוואַנט
גייט אָן אַ פּלוגתא בלויז:
די מאַמע דרינגט, אַז פּעדערן אין אַמעריקע
איז נאָר מיט גאָלד צוגלייך.
דער טאַטע ווידער האַלט, אַז דאָס איז נאָר
אַן איינגערעדטע זאַך,
אַז פּעדערן זאָל טאַקע זיין אַזאַ מציאה
באַ קאָלאָמבוסן —
וואָלט שוין א מ ע ר י ק ע — דאָס לאַנג געהאַט...
קאָלאָמבוסעס מדינה איז נישקאָשע רייך!
און שפּאַרנדיק זיך אָט אַזוי פּאַוואָלינקע
האָט מען פּאַרקויפט
דאָס הויז, דאָס מעבל מיטן בעטגעוואַנט.
די קו האָט אָפּגעקויפט אַ קצב — מיט אַ פּנים
פון אַ דעזענטער.

נאָר אַז דער קצבֿ האָט די קו געטאָן אַ
דזשווינגע פאַרן שטריק
און די בהמה האָט איר כמורנע מאָרדע
אויסגעדרייט צוריק
און מיט אַ שטיל פּלאַקסיוון קול אַ ברום געטאָן, —
האָט זיך דאָס פּנים באַ דער מאַמען אויסגעקרימט,
אַשטייגער ווי מען וואָלט באַ איר אַרויסגעשלעפּט
אַ צאָן.

כאָטש ב ע ב ז י ק ווייסט פאַרוואָס
דער טאַטע האָט אין איילעניש די קו פאַרקויפט —
מען וויל זיך ראַטעווען פון טויט,
איז שניידט מען אָפּ אַ פֿאָלע... און מע לויפט!
אַן עולה אָבער, טראַכט זיך ב ע ב ז י ק,
איז דאָס פאָרט!
פאַרקויפן צו אַ קצבֿ אַף דער שחיטה —
האָט מען ניט געטאָרט!

און פרייטיק בעת די מאַמע האָט דערלאַנגט
צום טיש דאָס שטיקל פלייש,
האָט ב ע ב ז י ק זיך ניט צוגערירט דערצו:
ווער ווייסט צי איז דאָס ניט פון זייער קו?!...

באַנאַכט האָט זיך געחלומט ב ע ב ז י ק ן,
אַז ער זיצט רייטנדיק באַ דער בהמה אַפן קאַרק
און גאַלאָפּירט מיט איר אַדורכן מאַרק.
ער רייט, — נאָר אַף די פּלייצעס ליגט באַ אים
אַזאַ משונהדיקער גרויסער פּאַק —
אַ באַרג!
און הינטער דער בהמה לויפט מ א ק א ר
און פּאָכעט מיט אַ לאַנגער בלישטשענדיקער האַק.
פ אַ ר אַ ס ק ע האַלט אים פאַר אַ פאָלע פון קוזשוך
און יאָמערט... ווישט די אויגן מיט אַ זאַק...

גיט בעבזיק מיט די שטיוועלעך
אַ קיצל די בהמה הינטערן סאַמע בויך,
דערלאַנגט זי זיך אַ הויב, אַ דרינג מיט די פּיס,
און ווערט פאַרשוואונדן אינדערהויך.
מאקאר פאַרמעסט זיך מיט דער לאַנגער האַק,
און טרעפט דער ברונזער לבנה גלייך אין באַק...
כאַפּט בעבזיק אַף דער גיך זיין פּאַק
און הענגט אים אויף אַף איר
און ווערט מיט איינמאָל גרינג
אָט — ממש ווי דער שאָטן פון אַ שמעטערלינג.

אַז בעבזיק האָט די אויגן אופגעמאַכט,
איז קעגנאיבער אַף דער נאַקעטקייט פון וואַנט
געהאַנגען שוין די ערשטע פאסמע ליכט פון
ווייסן טאָג.
אין קיך האָט עמעצער מיט שווערע טריט
אַרומגעשפּאַנט,
געגאָסן נעגלוואַסער און געהוסט.
אים דאַכט, ער הערט דעם פעטער מאירס קול.
ער האָט באַצייטנס זיך דערוואוסט
פון טאַטנס פּלוצימדיקער פאַרעניש און בייזערט זיך:
— אים אָנגעקומען ווי אַ גוי הינטערן באַרג
אינמיצקע דרינען... מיטאַמאָל!

אין בעבזיקס ביינער אָבער ליגט נאָך
האַרט דער שלאָף;
די וויעס קלעפּן זיך... ער דרימלט איין אַ קאַפּ,
און פילט, ווי דורכן דרימל זיפּט זיך דער גערויש —
פאַנטאָפל ווייכע שאַרן זיך באַ דרערד.
די טיר די דרויסנדיקע סקריפּעט, מאַכט זיך אוף;
באַוועגט זיך און פאַרמאַכט זיך מיט אַ קלאַפּ.

אין שטוב ווערט שטיל, ניט מער, —
אינדרויסן, פאַרן טויער הירזשען פערד,
אַ גלאָק פאַרזשאַווערט דרינזשעט
מרה־שחורהדיק און שווער.

אַז ב ע ב ז י ק האָט זיך אופגעכאַפּט צום
צווייטן מאָל,
האָט ער געטראָפן שוין די מאַמע אין
איר פוטער אָנגעטאָן,
דעם קאָפּ אַרומגעקוטעט מיטן טערקיש־רויטן שאַל;
די אויגן רויט, דאָס פּנים בלייך, פאַרטרערט.
און באַ די מאַנסבילן האָבן שעמעוודיק
געקלאָגט די בערד.
באָם פעטער מאיר אַף די שטיוול, זעט ער, ליגט
אַזאַ מין ציגל־געלע, קלעפּעדיקע ערד.
ער שטויסט זיך אָן: — ווייזט אויס מע פאָרט — — —
נעגאַנגען זיך געזעגנען מיט דער באָבען
אַפן גוטן אָרט.

אַפן באַרג

אָם קריכט די פור אַזוי
פאַרביי די געסלעך שטילע? —
מען שלעפּט זיך ווי צו אַ
לויה, חס־וחלילה!

באַ יעדערן די צונג,
ווי צוגעקלעפּט צום גומען.
מע שווייגט, אָט ווי עס וואָלט
דאָס לשון אָפּגענומען.

דעם באַלעגאַלעם פערד, —
אפילו זיי במחילה,
פאַרשטייען און היטן זיך
אַ הירזשע טאָן אפילו...

עם פאַלט אַף ב ע ב ז י ק ן
אַזאַ מין מרה-שחורה: —
וואָס היט מען זיך אַזוי?
פאַר ווּעמען האָט מען מורא?!

צי איז דאָס ניט צומאָל,
דאָס אַלץ, אַ וויסטער חלום?
אַ ווילד פאַרבלענדזעניש? —
ניט גוטע, חס-ושלום?!

נאָר ווי געשיקט זיך עס? —
ער הערט דאָך הענער קרייען!
און אַפן מזרח-ראַנד
הייבט אָן דער טאָג שאַרייען!

און אַז עס קרייעט דער האָן
און נאָך פאַרטאָג, אַ-פשיטאָ, —
איז, ווי זשע קענען דאַן
ניט-גוטע האָבן שליטה?!

און אָט איז דאָך דער באַרג,
אין זון אַ ראָזלעך-העלער,
און אונטן שטיבעלעך,
ווי פלינן אַף אַ טעלער.

דאָרט שלענגלט זיך דער שליאַך,
און אַפן שליאַך — אַ מיידל!
זי לויפט אַרויף צום באַרג —
איז דאָס צומאָל ניט פ ר יי ד ל!?

עס קריכט ווי אַ טאַראַקאַן
פּאַמעלעכל דער וואָגן:
— לויף גיכער, פ ר י י ד ע ל ע!
דו ווערסט אים נאָך דעריאָגן!

די פור, וואָס ראַטשקעווען
אַרויף דעם וועג דעם שווערן, —
דערגרייכן וועט דעם באַרג
און נאָכדעם — נעלם ווערן...

אוי! — שוין דערגרייכט דעם שפּיץ.
מע קען ניט פאָרן העכער! —
אַזוי פיל פענצטערלעך!
אַזוי פיל זון און דעכער!

נאָר וואו איז פ ר י י ד ע ל?
הפּנים מיד געוואָרן.
אוי, פ ר י י ד ע ל ע, די פור
הייבט אָן אַרונטערפאָרן!

דאָס שטעטעלע פאַרבלענדט,
פאַרבליאַקעוועט... פאַרפאַלן!
קוים-קוים מע זעט נאָך אָן
די קלויסטער-צלמים שטראַלן...

נו, סוסימלעך הייבט אויף
די קאָפּיטעס, במחילה:
מיר קענען נאָך דעם באַן
פאַרשפּעטיקן, חלילה.

מען זאָגט די באַנען פליען
ווי שדים אין אַ וויכער.
און אַפן ים די שיף —
דער אָדלער פליט ניט גיכער!

דעם אָדלער זעט ער נישט —
עס פליען טויבן ווייסע.
און זיי דערמאָנען אים
אָן נ י ס ע ל ע ם אַ מעשה:

— צוויי טויבן האָבן זיך
געטאָן אַמאָל באַמיען, —
דעם ברייטן טיפן ים
באַנאַנד אַריבערפליען.

— אַז דו וועסט ווערן מיד,
זאָלסטו דאַן נעמען ברומען,
וועל איך דערהערן און
אין צייט צו הילף דיר קומען...

און איך וועל אויך פאַר דיר
מיין מידקייט ניט באַהאַלטן...
און אין אַ שטורמווינט
זאָלסטו מיך אונטערהאַלטן...

געקומען אָבער איז
אַ שטורם ווילד צויאָגן —
די טייבעלעך צעשיידט,
אין וויסטן ים פאַרטראָגן.

איין טויב איז אַפן ים
אין שטורם אומגעקומען, —
איז ליגט זי אַפן גרונט
און הערט ניט אוף צו ברומען.

די צווייטע האָט דער ווינט,
וואו אַף אַ פעלז פאַרטראָגן.
איז, — זיצט זי אַף אַ ריף
און הערט ניט אוף צו קלאָגן...

נאָר אַז דער שטורמווינט
וועקט אויף די זיבן ימען, —
ברענגט ער די בענקעניש,
די טייבעלעכם, צוזאַמען.

און ווער עס הערט אין ווינט
דאָס שותפותדיקע ברומען, —
וועט קיינמאָל שוין צום ברעג,
וואוהין ער שווימט, ניט קומען.

ער וועט דאָס בענקעניש
פוןביידע טויבן אַרבן;
זי וועט פאַרצערן אים,
פאַרפייניקן ביז שטאַרבן!...

* * *

אַז בעבזיק וועט דעם ים
אַריבערפליען בשלום —
וועט ער אים שרייבן דאַן:
— אַלץ, אַלץ איז נאָר אַ חלום.

די ערד, דער ברייטער ים.
דער הימל און דער שטורעם, —
מיר וועלן זיך נאָך זען.
האָב נאָר ניט קיין יסורים!

וועסט קומען נאָך צו מיר.
דו הערסט, ידידי נ י ס ל?!
איך בענק נאָך דיר אַזוי!
און דו — בענקסט אויך אַביסל?

טײַטש וואָרט

א

אָגער — א זכר־פערד

איקאָנע — א הייליק בילד

ארגילע — א טערקישע ליולקע, א וואסער־פלאַש ליולקע

ב

באָברעט — פאַרען זיך, זוכן, נישטערן

באנטע — באַלקן, קראָקווע, בוידעם־באַלקן

בוריאן — ווילד־גראָז, ווילדע בלעטער, ווילד־פלאַנץ

בעבעט — פלאַפּלט, רעדט אומפאַר־שטענדלעך

בלודנע — פאַרבלאָנדזשעט, פאַרלוירן

בוראטשקאָווע — בוריק־רויטלעך

בריטשקע — קאָטש

בולאנע — קאַשטאַן־גרוי

באיארענעם — הערן געסט בא א חתונה, אזא מין טיטול

ג

גנופיק — מעסערל מיט א הילצערנעם הענטל

גניאדע — רויטלעך־גרוי. ליים קאָליר (גייט איבערהויפּט אויף פערד)

ד

דזיאבעלע — פענק, אן אויפשפראָץ פון א ציינדל

דעזענטער — איינער וואָס אנטלויפט פון מיליטער דינסט

דריליעווען — בויערן, גראָבלען

דרינזשעט — קלינגט ווי אן אָנגעשפּאָל־טענע כלי, אן הייזעריקלעכער קלונג

דריגע — צאַפּלען, זיך שליידערן

ה

הנוי — מיסט, שטאַל־אָפּפאַל

ו

וואָליקעם — פּוישטענע שטיוול

וויון — א מין פיש, וואָס וואַרפט זיך ווי א שלאַנג

וואָט טאק! — אָט אזוי!

וויזעלע — אזא מין חיהעלע, א רירעווע־דיקעם, צאַפּלדיקס

וויזל־טיר — ראָם, ביזון

ז

זאווארוכע — שניי־שטורם, זאַווײ

זיקנה — א גרויע באָרד, גענוצט אין אוקריינע

זאבבאָנעם — איבערגלייבן, באַצרעם

זוואָסטשיקעם — שמייסער, קוטשארעם, בעל עגלה

זשוואָווע — רירעוודיק, באַוועגלעך, ענערגיש

זשאָלאָדנע — חזיר־נוס, אייכל

זשמורעט — בלינצלט מיט די אויגן, האַלט ביים איינשלאָפן

זשערעבטשיקל — א יונגער אָגור, א לאָשיק

זשמעניע — הויפן, הענט־הויפן

זשלאָב — גרוביאַן, בור

ט

טיינע — סיקרעטנע, פאַרבאָרגן

טראַנטעם — שמאַטעם

טריפּעט — צאַפּלט, וואַרפט זיך

טינקעוועט — קאַלכט, שמירט מיט דינעם קאַלך־ליים

טשופּרינע — טשוב, פאַטלע האָר איבערן שטערן

טשאָבעטעם — פויערישע שטיוול

כ

כאטקע — פויעריש ליים־שטיבל

כלאָפּ — פויער יונג

כרופּלע — הייזעריקלעך, פון וואָרט כרופּען אין האַלדז

ל

ליוז — אזא ביטערע שמירעכץ, וואָס פרויען נוצן בשעת אנטווייגען קינדער

לעוואָדע — א גראָז לאַנקע אין מיט פון א טייך

מ

מאַרכאָרקע — גראָבלעך געמאָלענער טאַבאַק

מוזשיקעם — אוקראַיִנישע פויערים

ס

סוויטע — א מין בורקע, א דיקער געוואָנטענער מאַנטל

סקאָוורעדעס — פריי־פּאַנען

סקאַדראָנען—פּלאַטע, ראָטעס סאָלדאַטן

סאַכאַרנע זאַוואָד — צוקער פאַבריק

סקאָרינקע — סוכאַרטשיק, דאַר שטיקל ברויט

פ

פאַלאַניק — הילצערנער לעפל

פּאָסטעלעס — פויערשע שיך געמאַכט פון איין שטיק לעדער

פּאַיעס — א פויערשער גאַרטל

פּאָרשקעט — פאַרשקעט מיט די ליפּן. פּאַרשקעט ווי א קאַץ

פּאָלעקעס — אויסגעהעפּטע באַמוועל אָזאַרן אויף העמדער פון פויערן פרויען

פּראַזניק — חגא, פויערשער יום טוב

פּאַניטשל — פּריצל

פּאַסטקעס — אויף צו פאַנגען פייגל און חיות

פּאָכירן — בלאַטער, וואָס מען קריקט נאָך אן אפּבריי

פּאָדלע — שלעכט, פאַרדאָרבן

פּאָדעליק — שוים

פּראַקליאַטע — שלעכט

פּריקרע — ניט אנגענעם, מאַדנע

פּרינדעט זיך — פוצט זיך

פּאָפּעליאַטע — אַש־קאָליר

פלעדערוויש — א פליגל פון א טויטער גאַנדז, וואָס מען נוצט באַם אויוון

פּריסיק — זשאַר, רויטע פייער פונקען

פּראָשע — פאַרשטויבן

צ

צווינטער — גויעשער בית עולם

ק

קאַניצל — נאַכט לעמפּל, איקאָנע לעמפּל

„קאָטאַ" — א קאָטע פון דער סמעטענע. אן אויסרוף צו פאַרטרייבן א קאַץ

„קאָזאַק" — א קאָזאַצקע טאַנץ

קאָזעלקעס — אקראָבאַטישע שטיק, זיך איבערקוליען

קישמיש — אזא לעקעך מיט ניס און ראָזשינקעס

קאָרינציעס — טאַבאַק געמאַכט פון די וואָרצלען פון טאַבאַק

„קאָרטשמע" — שענק, גאַסט הויז

קוזשוך — א פויערשער פעלץ

קיטקע — א געפלאַכטענער קוילעטש

קאָמאָד — אן אלמער מיט שיפלאַדן

ר

רעסאָרן — שפּרונזשינעס בא א קאָטש אָדער בריטשקע

ש

שאַרעוואַרעס—ברייטע פויערישע הויזן

שליאַרעס — געפעלדלטע בענדער אָדער בליאַנדן

שקאַרמיצן — אויפגעוויקלט פון פּאַפּיר, וואָס זעט אויס ווי א היטל צוקער

שטשיטינעס — חזיר־האָר

שאַפּקע — פויעריש פעלצן היטל

שרעטעלע — א מין שדל (געוויינטלעך גענוצט אין גוטן מוט)